

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, KEDD 1925 június 23.

166. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. .: Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Háboru és béke

(x) A film pereg, az események ismétlődnek. A francia népnek a történelem újból feladta a nagy kérdést: béke, vagy háboru? 1914-ben gyorsan adott választ Franciaország, amikor a hazafiak meghúzták a vészharangot és kiadták a jelszót: Berlinbe! De ma? A francia nép ha sokat felejtett is, nem felejtette el egészen Verdunt, hol patakban folyt a vér, se Páris haláltörát és a sűrű mankó-erdőt se, amely nem is olyan régen defelirozott el az ismeretlen párisi katonai síremléke előtt. És hiába hordozza körül a véres kardot Painlevé, nem áll be a csatasorba, fél, tiltakozik, mert tudja, hogy a háboru rossz, végzetes játék, amiben mindenki vesz: az is, aki győz és az is, a kit legyőznek. Ha a kormány azt mondja neki: a haza érdekei forognak kockán, kételkedve rázza fejét és eszébe jut, hogy ez volt a refrén akkor is, amikor tizenegy évvel ezelőtt vállára parancsolták a fegyvert. Ha a jobboldali sajtó rekedtre rikácsolja magát, hogy a becsület dolga a riff-kabilok ellen győzni, vagy vesztetni, nevet a lárman és arra gondol, hogy egyszer már odaadta becsületét és kapott érte: adót és torkig dicséretet. És ahogy 1914-ban a háboru mellé szegődött, most a béke mellé áll odaadón, öntudatosan, a francia jövő nevében.

Franciaországot kilencszáztizen négyben gyerekjáték volt háboruba tüzelni, ma, amikor ismét előtte áll a kérdés, megmozdít hatatlan a háborus-izgatás számára. A kormány eddig is megpróbált mindent, hogy megnyerje a francia parasztot és a francia munkást a riff-kabilok elleni kereszteshadjárat gondolatának, de a kísérlet kudarcot vallott. A kamara, ahonnan Painlevé segítséget kért, eddig nem mert hozzányulni a kérdéshez, mert félt, hogy Franciaország ellen döntene, ha megszavazná a háborus-hiteleket. Ha igaz, ma végre rákerül a sor a szavazásra, választ ad a kamara a feladott kérdésre, amely hónapok óta mered megválaszolatlanul a francia politika előtt. Hogy mi lesz? — nehéz előrelátni. Minden attól függ, hogy a szocialisták mennyire értették meg Franciaországot, a francia béke-akarát manifesztációit. Az események azt mutatják, hogy már választottak, a békét választották, szemben a polgári radikálisok csoportjával, mely a háborura esküdtött föl. A francia szocialisták tanultak a világháboruból és amit 1914-ben, miután Jaurést eltemették, megtettek, azt most nem hajlandók elcsinálni még akkor sem, ha ezzel a belső reak-

ciót segítenék nyeregbe. A béke mélyen és elevenül él a francia tömegekben és ezt az erőt úgy érzik, nem szabad figyelmen kívül hagyni annak a pártnak, amely a tömegeket toborozta össze. Két okból sem szabad: először, mert a kommunisták, akik szembefordultak a marokkói hadjáratral, könnyen elhódíthatják a francia munkások ezreit a szocialista táborból, másodsor pedig, mert a marokkói harc nem Franciaországért folyik, hanem néhány párisi bankért, akik üzleti érdekeiket védik a francia trikolor alatt.

Franciaország huszonnégy órán belül talán megmutatja a világnak, hogy a béke frontját őrzi. Nem a politika, a Quai d'Orsay

politikája, de a nép, az a pár millió francia, akinek lábát, szívét, harját, életét követeli Painlevé. És a világ ámulva veheti tudomásul: valamit tanult Európa. Megtanulta, hogy aki a háborut hozza: ellensége, aki a békét: barátja. Amióta a halottak gyászolása az ember fájdalmas kötelessége, nem lesz ehhez fogható nagyszerű igazolás, példa és tanúságtétel, ha — megtörténik. A kérdés mindenestre egyes választ vár Franciaországtól. Döntenie kell, Painlevé fejéért eladja-e lelkét az ördögnek. A nép azt mondja: nem, a politika azt hirdeti: ez kötelesség. Kíváncsian várjuk, ki győz: a nép, vagy a politika, a háboru, vagy a béke?

Csökkentek az állami kiadások

A bevételek túlhaladják az előirányzatot — A pénzügyminiszter expozéja a pénzügyi bizottságban

A pénzügyi bizottság hétfőn tárgyalás alá vette az új tizenkettedekről szóló törvényjavaslatot. Az ülésen, amelyen Radonics Jován dr. elnökölt, Sztojadinovics Milán dr. pénzügyminiszter terjedelmes expozétát adott a költségvetésről, valamint az ország egész pénzügyi helyzetéről.

Az expozében kifejtette a pénzügyminiszter, hogy az új négyhónapos költségvetés 4015 millió dinárral, vagyis 85 millió dinárral kevesebb, mint a legutóbbi tizenkettedek összege. A budget csökkenése az egyes minisztériumokban megkezdett takarékoság eredménye.

A költségvetés egyes tételeinek ismertetésénél kijelentette a miniszter, hogy különösen a nyugdíjakra fordított kiadások emelkedtek nagy mértékben. Ennek az az oka, hogy az összes régebbi nyugdíjalapokat és intézményeket megszüntették és minden nyugdíj-teher az államra nehezedik. Az új tisztviselőtörvény alapján reaktivált tisztviselők fizetése szintén nagy megerhelést jelent. Emiatt az új pénzügyi törvénybe bevettek egy rendelkezést, hogy a reaktivált tisztviselőknek legalább három évet kell szolgálniuk, hogy az új törvény alapján kapjanak nyugdíjat. Így akariák megakadályozni, hogy egyesek spekulációból lépjenek vissza az állami szolgálatba, hogy így a felemelt nyugdíjban részesüljenek. A tisztviselő-törvény végrehajtása többé kerül, mint amennyit erre eredetileg előirányoztak, ezért az új költségvetési tizenkettedekben 45 millió dinárral többet vettek fel a tisztviselő-fizetésekre.

A függő adósságok

A korábbi évekből eredő állami kötelezettségeknek teljesítésére 40 millió dinárt vettek fel a költségvetésbe. Megállapítja a miniszter, hogy az államadósságok, különösen azonban a függő adósságok nem tulságosan nagyok, különösen azonban szó sincs arról, hogy a függő adósságok

két milliárdra rugnának, mint ahogyan azt egyes beogradi lapok írták. Az állami bonokat 150 millióról 100 millióra csökkentették, reméli azonban a miniszter, hogy ezt sem kell felhasználni. A legtöbb függő adóssága a közlekedésügyi minisztériumnak van, főleg azért, mert a közlekedésügyi minisztérium teljesen független a megrendelések tekintetében. Most ez a minisztérium maga is azt akarja, hogy csökkentsék felhatalmazását 300 millióról 200 millióra, de azt hiszi, hogy erre a pénzre sem lesz szükség.

A forgalomban levő állami bonok teljes összege 96 millió dinárt tesz ki, amelyeket a lejáratkor rendszeresen kifizetnek. Nagy adósságai vannak az építésügyi minisztériumnak is, ezeknek az összegét azonban még nem lehetett pontosan megállapítani. A Beograd-kotori ut építésére eddig 400 millió dinárt adtak ki és erre a célra még további 200 millióra lesz szükség. Ugyancsak nagy hitelekre van szükség katonai célokra és pedig elsősorban raktárak építésére és anyagbeszerzésre. Új vasutvonalak építésére ezekben a tizenkettedekben 900 millió dinárt irányoztak elő, a rokkantdíjak felemelésére 33 milliót, a földmívelési minisztérium számára 25 milliót. A megtakarítás összesen 142 milliót tesz ki. Az agrárreform-minisztérium hitelét tíz millióval fel kellett emelni belső telepítési célokra.

Emelkedő bevételek, csökkenő kiadások

A bevételek általában jelentősen emelkednek, a kiadások pedig csökkennek. Az 1924 áprilistól 1925 februárig terjedő időben a bevételek 307 millióval múltak felül az előirányzatot, a kiadások pedig 101 millióval az előirányzat alatt maradtak. Csak a vámbevételek kisebbek, mint amennyire számítottak, az új vámtarifa alapján azonban ez meg fog szünni. A dinár emelkedése folytán a diszparitás miatt most

már arany folyik az állampénztárba, különösen az ország déli részeiben. A kiviteli vámokat csökkenteni kellett, hogy a belföldi termékek versenyképesebbek legyenek a világpiacokon.

Az új vámtarifa ideiglenes

A dinár további emelkedése káros volna és az ország közgazdasági élete ezt erősen megsínylené. A dinár árfolyama tekintetében a relatív stabilitás politikáját folytatja, kisebb ingadozások megengedésével.

Az ország kivitelének fele inari termékekre esik, ebből is 25 százalék a faipari cikkekre. Az új vámtarifát csak ideiglenes jellegűnek tekintti a pénzügyminiszter, mert abban a nemzetközi szerződések folytán jelentős változások fognak beállni. Az első ilyen változtatást már keresztül is vitték az Olaszországgal kötött szerződésben. A tarifa károsnak mutakozó tételeit egyébként is korrigálni fogják.

Az államadósságok teljes összege körülbelül 30 milliárd dinárt tesz ki. Ebben benne vannak az ország háborus adósságai is. Az annuitás 6 százalék, tehát egyike a legkisebbeknek az egész világon. A Blair-kölcsönből eddig 838 milliót vett fel a kormány és még 14 millió dinár van szabadon. Az 500 millió dináros belső kölcsönből még két millió felhasználatlan, a 300 millió francia frankos katonai kölcsönből eddig 250 milliót vettek fel. Kéri a költségvetés elfogadását.

A pénzügyminiszter expozéja után az ülést berekesztették. Az általános vitát a tizenkettedekről a pénzügyi bizottság legközelebbi ülésén fogják megkezdeni.

A király levele Radics Pavlehez

Alekszandar király levelet intézett Radics Pavlehez, mint a Petar-király emlékbizottság elnökéhez. A levélben Öfelsége köszönetét fejezi ki a királyi ház, az állam és a nemzet iránti hódolatért, amely a bizottságnak egyhangulag elfogadott lelkes határozatában fenkölt királyi atyja iránt megnyilvánult.

Az ellenzék újabb sürgősségi javaslata

Az ellenzék hétfőn újabb sürgősségi javaslatot nyújtott be a parlament elnökségéhez Bazala és társainak a tisztviselők fizetés-különbözésének kiutalására iránuló és a nemzetgyűlés legutóbbi ülésén a pénzügyi bizottsághoz utalt javaslatára vonatkozóan. Az ellenzék azt kívánja, hogy a nemzetgyűlés utasítsa a pénzügyi bizottságot, hogy két nap alatt döntsön a javaslat fölött. Ez a javaslat ismét alkalmat fog adni az ellenzéknek arra, hogy az újabb sürgősségi indítvánnyal kapcsolatban hosszabb vitát provokálhasson és az obstrukciót folytathassa.

A törvényhozó bizottság ülése

A törvényhozó bizottság hétfőn délelőtt folytatta az ügyvédségekről szóló törvényjavaslat általános vitáját, amelynek során Kumanudi Kosza és Mitovics Áca demokrata képviselők tartottak hosszabb obstrukciós beszédet. Több szónok

az ellenzék nem tudott állítani és így Zserjav erdőügyi miniszter, mint az igazságügyminiszter helyettese, válaszolt az ellenzéki szónokoknak. Visszautasította az ellenzék kifogásait, de nem bocsátkozott azoknak részletes taglalásába, mert, mint kijelentette, az egyes ellenvetésekre a részletes vita során fog válaszolni. Tadić dr. független demokrata, előadó szintén válaszolt az ellenzéki támadásokra. Az előadó beszéde után az elnök szavazásra akarta feltenni a javaslatot, azonban az ellenzék tiltakozására a szavazást a legközelebbi ülésre halasztották. A következő ülésnek ez lesz az első pontja, az ülés második pontja a sajtótörvényjavaslat, harmadik pontja pedig az ügyvétségi törvény részletes vitáját tüzték ki. A sajtótörvény vitájának közbeiktatása nagy meglepetést keltett az ellenzék körében, annál is inkább, mert ennek az intézkedésnek a céljával nincsenek tisztában.

Az adriai fürdőzők féljegye

Bonyodalmak a kedvezményt biztosító rendelet körül

A dalmáciai tengerparti fürdők fellendítése érdekében a közlekedésügyi minisztérium néhány héttel ezelőtt rendeletet adott ki, amely szerint mindazok, akik legalább két hetet töltenek bármelyik tengerparti fürdőn, ötven százalékos vasuti kedvezményben részesülnek. A rendelet kibocsátása után azonban az történt, ami többnyire történni szokott rendeletek végrehajtása alkalmával. A vasuti kedvezményt biztosító rendelet kibocsátása után egy héttel többek között az történt, hogy a velükibecsikerei vasuti pénztár még semmit sem tudott a rendeletről és amikor a Dalmáciába igyekvő utasok a pénztárnál a rendeletnek megfelelően akartak jegyet váltani, a pénztár elutasította kérelmükkel. Ugyisint nem tudnak a rendelet megjelenéséről a vasuti kalauzok sem, holott elsősorban a kalauzokkal kellene közöl-

ni mihezfartás végett, ha ilyen rendelet érvénybe lép. Másrészt a közönség nagy része is tájékozatlan a rendelet lényeges rendelkezése felől és a fürdőzők helytelen eljárása csak akkor derül ki, amikor igénybe akarják venni a kedvezményt. Ekkor azonban már késő, mert a hatóságok, szigorúan ragaszkodnak a rendelet kevésbé világos intézkedéseire.

A rendelet lényegesebb pontja az, hogy a vasuti kedvezmény csak az esetben jár, ha a tengerpartra utazónak direkt-jegye van az elindulási állomástól a tengerparti fürdő-állomásig. Amennyiben a vasuti pénz-

tárnak nincs direkt-jegye, akkor *bi-unco-jegyet kell kérni, amit a rendelet értelmében minden vasuti pénztár köteles kiállítani.* A jegyek természetesen megőrzendők, mert visszautazás alkalmával minden vonalszakaszon fel kell mutatni a kalauznak. Megérkezés után a fürdőzők legkésőbb negyvennyolc órán belül személyesen tartoznak jelentkezni a közigazgatási hatóságnál. Viszont utazás alkalmával ismét személyesen kell jelentkezni a tartózkodási időt feltüntető igazolványért, amelyet azután vonatraszállás előtt a vasuti pénztárnál is le kell bélyegeztetni.

Kedden dönt a noviszadi agrárbizottság a hajdujárás bérlok és telepések pörében

Elméggesedik a helyzet a vitás parcellákon

A hajdujárás városi földeken egyre inkább elméggesedik a helyzet a régi bérlok és az új telepések között. Mint legutóbb már jelentettük, a városi földek bérloki rendőri védelmet kértek a telepések esetleges agresszív fellépése ellen. Ugy látszik, a bérlok aggodalma nem volt alaptalan, mert a telepések vásárra visszatértek a parcellákra és az est beálltával olyan *fenyegető magatartást tanúsítottak* a bérlokkal szemben, amely súlyos következményekkel járhatott volna, ha a kirendelt rendőri készütség nem tartja fenn a rendet.

Még így is napirenden vannak a kisebb incidensek és ahelyett, hogy a hajdujárás gazdák megkezdhetnék az aratást, éjszakánként összegyülekezve kénytelenek védekezni a várható támadások ellen. A helyzet elfajulásának természetesen az az oka, hogy *még mindig nem történt végleges intézkedés a földek birtoklása ügyében.*

A városhoz nem érkezett meg az agrárminisztérium állítólagos rendelete, amely a telepéseknek ítéli meg a parcellákat és amelyre hivatkozva az új telepések ragasz-

kodnak a hajdujárás földekhez. A város így nem intézködhetett eddig, mert a tanács maga sincs tisztában azzal, hogy melyik rendelkezés érvényes. Miután azonban a városhoz csak az az agrárminiszteri rendelet érkezett meg, amely a bérlok jogait ismeri el, a város a bérlok érdekeit védelmezi. A hajdujárás gazdák azonban már végleges intézkedést szeretnének és ezért hét-től küldöttségileg kérték az agrárminisztérium rendeletének fogantatására *Malagurszki* Albert polgármestert, aki megnyugtatta a bérlokat és közölte velük, hogy *kedden Suboticára érkeznek a noviszadi agrárhivatal kiküldöttei, akik a helyszínen fogják végleg rendezni a városi földek birtoklásának vitás kérdését* és ezért kirendelték kedd délutánra a parcellákra egy a bérloket, mint a telepéseket.

Egyelőre nem tudni, hogyan fog dönteni a noviszadi agrárbizottság, valószínű azonban, hogy *a bizottság döntése aligha lesz kedvező a bérlokre.* Ez esetben újabb bonyodalmak várhatók. *Malagurszki* Albert polgármester kijelentette a *Bácsme gyei Napló* munkatársának,

hogy ha a bizottság az új telepéseknek ítelné meg a földeket, akkor azonnal távirati úton közölné az agrárreform minisztériummal, hogy a város elhárítja magát a teletőségét a további következményekért.

A keddi agrárbizottsági döntéstől függ tehát, hogy helyreáll-e végre a nyugalom a sokat zaklatott hajdujárás földeken.

Lovagias ügy rablógylkossági váddal körítve

Rác Vilmos afférje a fajvédőkkel

Budapestről jelentik: Dr. Rác Vilmos, a rekord-párbajsegéd és a lovagias ügyek okleveles tanára, aki akkor tette ismertté a nevét, amikor mint *Prónay* Pál megbízottja, összeütközésbe került a tisztikarral, most régi barátaival, a fajvédőkkel került szembe egy lovagias ügy kapcsán. Rác a Zsilinszky-Fábián afférről egy újságíró kérésére nyilatkozatot adott le, mire *Zsilinszky* Endre fajvédő képviselőnek lapjában, a *Szózat*-ban éles támadás jelent meg *Budaházy* Miklós százados aláírásával Rác ellen. Rác Vilmos a cikke a következő választ adta:

— Nem lep meg a fajvédők lapjának újabb támadása. Ezekről mindenre el kell készülnie annak, aki szembe kerül velük, akitől félnek, akitől minden politikai handabandázáson túl is van tartani valójuk. Amikor azt mondom, hogy el vagyok készülve, ezzel azt is mondom, hogy minden hitványsággal és hazugsággal szemben vértelve állok a nyilvánosság előtt. A támadó cikk aláírójának, *Budaházy* Miklósnak sikerült *Sátory* barátomat eltenni láb alól. Szegény *Sátory* védtelen és fegyvertelen volt. En ismerem ezt a társaságot. *Ahol gyilkolni fél, ott rabol.* Ha egyebet nem, becsületet. *Budaházy* Miklós nyilatkozata — tisztességes férfiak számára hangsúlyozni is fölösleges — elejétől végig hazugság.

A nyilatkozat egy nyugatmagyarországi gyilkosságra céloz, *Sátory* Eduárd hadnagy halálára, akit *Budaházy* százados — mert lopásait le akarta leplezni — agyonlövetett és kirabolt.

A modell

Irtó: Falu Tamás

Dömölky János már harminc éves korában elért a népszerűség csúcspontjára. Három kötetét a sajtó és a közönség a legáradabb dícsérettel fogadta. Második kötete, mely a »Ködös utak« címet viselte, két hónap alatt érte meg a második kiadását. A napilapok és szépirodalmi folyóiratok valósággal versengtek kéziratáért. Dömölky Jánosnak, még ha a szemét behunyta is, látnia kellett, hogy egyik első íróját becsüli és ünnepli benne az ország.

Dömölky egyszerűen élt. Jövedelme növekedésével nem nőtt meg az igényei. A felesége is megelégedett régebbi ruháinak átalakításával. Kalapjait önmaga tette a divattal megbirkózóká. Még jól emlékeztek a nem is oly rég múlt szük esztendőkre, a nélkülözésekre, a pirulva kért, szemlesütve fogadott kölcsönökre s a rideg szerkesztők érdes hangjára.

— Takarékoskodni fogunk, — adta ki a jelszót Dömölkyné. — Függetlenséget kell szerezned. Pár év alatt vehetünk egy kis házikót, pár hold földet hozzá. Minél függetlenebb vagy, annál inkább magad választhatod témáidat s annál inkább ura lehetsz belső hangodnak.

— Magam is ezt gondoltam, — felelte az író. — Ha akkor írok, amikor hangulatom van hozzá, ha elvonulhatok egy távoli kis zugba, vagy egy hőmpölygő világvárosba, amikor kedvem tartja, jobbet ér, mintha trabuccó helyett havannát szívok és vízvezeteki víz helyett pezsgőt csurgatok a poharamba. Csak a *Janosinak* kell óvnia, hogy jobb sors-

ba jutottunk.

Jancsi a fiuk volt. Egy három éves, széke fűrtü, eleven apróság.

— Jancsika ur lesz, mosolygott az anya.

II.

— Tudod ki halt meg, kérdezte Dömölkyné az urat.

— Ki?

— A Gida!

Dömölky összecapta a kezét és leült.

Gida volt első regényének a hőse. Egy gyerekkori ismerős, aki kedves és feledhetetlen alakként járta emlékezésének utcáit. Nagyszerűen felöltöztette regényében, kitűnően jellemezte, beragyogta finom humorral, úgy, hogy szerelmesévé vált minden olvasója.

— A Gida! — csóválta fejét az író. — A drága jó Gida. De sajnálom szegényt.

— Meghalt, de élni fog, — mondta könnyes szemmel Dömölkyné. Te bebalzsamoztad alakját költészetteddel.

Egy hónap múlva a falujabeli doktorral találkozott Dömölky. Nagyon megörültek egymásnak. Sorra jöttek a kérdések a régiokról és újakról.

— Megvagytok? — kérdezte Dömölky.

— Meg, meg, — felelte a doktor. — Nem tudom, hallottad-e, hogy Sápyné meghalt.

— Sápyné?

— Nagyon érdekes eset volt. Tudod, úgy kezdődött, hogy szurást érezett a baloldájában. Ismersz, hogy én milyen alaposan kezelem a betegemet...

Dömölky, nem ügyelt az orvosi elő-

adásra. A finom, légies Sápyné állt előtte, hogy két meghidegült kezével rázza le a szívét, mint fájó harangot. Régi szerelem sirt elő a multból, mely a »Ködös utak« kötetét dladalra vitte.

— Ejnye, hát minden regényhősöm modellje meghalt! — zúgolódott magában Dömölky.

— Konzíliumot hívtam össze, folytatta lelkesen a doktor, s a konzílium nekem adott igazat. Szegény asszonyt eltemettük.

III.

A Dante-színház igazgatója hónapok óta üldözte Dömölkyt. Minden áron rá akarta bérni egy szindarab megírására. Csalogatta próbákra, a kullszák mögé, a festékszagú levegőbe, hogy kedvre hangolja a szinpad iránt. Még *Vihary* Böskével, a drámai színésznővel is összeesküdött.

— Ha kicsitől Dömölkyből egy darabot, — mondta neki — akkor előadatom a maga kedvéért Nórát.

Az igazgató bemutatta az író a színésznőnek.

— Már sokat tapsoltam magának, — mondta az író. — A színházi lapok fényképeiről is régóta jóismerősöm. Sőt, hogy őszinte legyek, egy kicsit szerelmes is voltam magába valamikor.

— Csak volt és csak egy kicsit? — elégedetlenkedett nevetve a színésznő.

— Nem vagyok magával megelégedve. Dömölky napi vendég lett a színház táján. Már témája is volt egy háromfelvonásos vigiátékhoz.

— A Dante-színházba megyek, — jelentette naponta a feleségének. — Tanulmányozom a szinpadot.

A felesége még mindig a régi általa-

kitott ruhákban járt. Nem voltak olyan ragyogó és keskeny cipők, mint *Vihary* Böskének s a hajából délelőttönként konyhaszag áradt Houbigant-illat helyett.

A színházak tájékán pletyka indult meg Dömölkyről és *Vihary* Böskéről.

— Dömölky válik a feleségétől, — sugta a naiva a kózikusnak.

— Honnan tudod?

— Praxisból.

IV.

Dömölky elveszítette az otthonát. Alig volt odahaza. Délelőtti színház, délután szerkesztőség, este színház, sokszor éjfélkor is színház.

A felesége már tudott mindent. Sirt, fogzott, sápadt, de nem szólt.

Dömölkyben már megérett az elhatározás, hogy elveszi a színésznőt. Csak még azt nem tudta, hogyan válják el a feleségétől. Látta, hogy gyöngül, hogy beteg, nem akar hirtelen gyilkosa lenni.

S megint lesújtó hír ötlött szemébe az egyik napilap hasábjairól. Harmadik regénye hősné modellje is meghalt. A nem is öreg Péntek tanár, vérmérgezés következtében.

Dömölky leült és kezére hajtva fejét, mélyen elgondolkozott. Csodálatos fátyumot látott a halál munkájában, mely egymásután aratta le azokat akiket tollalval második életre keltett. Vére a szívére szállt, de vágya a színházhoz vitte újra s forró csókokat lehelve a színésznő kezére, különösen csillogó szemekkel mondta:

— Egy éven belül egymáséi leszünk. A sors megmutatta az utat, mely magához vezet. Megyek haza s egy regénybe fogok. Hősnője a feleségem lesz.

KISEBBSÉGI ÉLET

A felekezeti iskolákról szóló Angheliescu javaslatával szemben az erdélyi szászok vezetője Neugeboren tervezetet dolgozott ki, melyet közlés végett átadott az Adevurul című bukaresti lapnak. A szász tervezet a következő pontokba foglalja össze a törvényjavaslatot:

1. Romániában minden állampolgár, nyelvére és vallásra való tekintet nélkül, minden egyház, minden egyesület és bárminő más testület saját eszközeivel fenttarthat mindennemű iskolát, főiskolát kivételével. Az az állampolgár, ki igazolja, hogy a magániskolák fentartásához hozzájárul, nem kötelezhető arra, hogy hasonló fokozatu állami iskolák fentartásához adóval hozzájáruljon.

2. Az iskola fenntartójának joga van a tannyelvet s a tantervet megállapítani. Bizonyítványainak ugyanaz az érvényességük, mint a megfelelő fokozatu állami iskoláknak. Felelnek azonban azokért a feltételekért, melyeket az állam közhivatalok betöltéséhez előír.

3. A magániskolák az állam hivatalos nyelvét oly mértékben kötelesek tanítani, hogy a tanulók azt a jövő követelményeinek és kulturális színvonaluknak megfelelőleg elsajátíthassák.

4. Az állam közegei útján gondoskodik arról, hogy a magániskolák az állam iránti hűség szellemében neveljék növendékeiket.

5. Az iskolaépületeket illetően ugyanazok a feltételek érvényesek, melyeket az állam saját iskoláira vonatkozólag felállít.

6. A szükséges tanerők kiképzésére a meglévő intézetek mellett újak állítandók fel. A középiskolai tanároknak főiskolai képesítésüknek kell lenniük és vizsgájukat anyanyelvükön teszik le. Az állami nyelvet oly mértékben kell tudnia, ahogy a román nép kulturáját megérteni s fejlődését követni tudja. Az iskola fenntartóknak tökéletes szabadságuk van a tanerők megválasztásában, ha azok a fenti feltételeknek megfelelnek.

7. A magániskolákba növendékül felvehető mindenki, nemzetiségre és vallásra való tekintet és minden korlátozás nélkül.

Az erdélyi telepések ügyében mint ismeretes Románia a Népszövetség ülésén kötelezettséget vállalt arra, hogy őszig, a panasz érdemleges tárgyalásáig a telepések helyzetében semminemű változás nem történik. Ennek a kötelezettségnek végrehajtását jelenti az a körrendelet, amelyet a román kormány a napokban küldött meg az összes magyar hatóságoknak. A rendelet szerint az agrárreformbizottság megbizta Chitoiu igazgatót a telepések ügyének intézésével. Ezzel egyidőben a bukaresti lapok arról írtak, hogy kártalanítani fogják a telepéseket olyan helyeken, hol még kisztatlan földterületek vannak. A bukaresti Rádió-ügynökség szerint a kormány a telepésektől elvett földek bérét holdanként 100 kgr. terményben állapította meg. Ez utóbbi rendeletről az erdélyi magyar lapok azt írják, hogy ha valóban kiadnák, aligha jelentené azt, amire Románia kötelezettséget vállalt a Népszövetség ülésén, mert szankcionálja a telepések földjének kiszájtását.

A csehszlovák német kisebbség vezetői között a hazaárulással vádolt Baeran német képviselő szökése után konfliktus támadt. Lodgmann szenátor, a németek egyik legtekintélyesebb vezetője rendkívül élesen megtámadta Baerant, mert szökésével megnehezítette a német kisebbség politikai küzdelmét. Baeran, aki soha nem csinált titkot abból, hogy pángermán és antiszemita, a nacionalista szudeta-német ifiaknak volt a vezére. Három év alatt háromszor ült börtönben, mert soha nem számolt a tényekkel és ott is nagyhangú kijelentésekkel operált, ahol erre semmi szükség nem volt. Lodgmann szerint Baeran romantikus álmódó, fél-hős, típusa a hangoskodó, felelőtlen nacionalistának,

aki mint ember szimpatikus, de mint a tömegek vezetője veszedelmes kalandor. A német kisebbségnek — írja Lodgmann — szakítani kell a fantom-politikával és el kell itélnie az érzelmi momentumok felelőtlen érvényesülését, mert ha tovább is Baeranra hallgat, aki már kétszer hagyta cserben, kétszer szökött át Németországba, sohasem éri el azokat az

eredményeket, amelyeket egy nyugodt, céltudatos kisebbségi politika föltétlen biztosíthat számára. A rendkívül éles bírálatnak nagy visszhangja támadt a csehszlovák németek körében, akiknek egy nagy része helyesel Lodgmannak, a kisebb rész viszont »áruló, kormánybarát, renegát« jelszavakkal hadakozik az okos szó és bölcs tanács ellen.

Kinai kommunisták megtámadták a párisi kínai követséget

Megszállták az épületet — Cseng-Loh követet elfogták Revolverrel kényszerítették diplomáciai jegyzékek és forradalmi kiáltványok aláírására

Párisból jelentik: Vasárnap délután négy órakerüléskor támadás történt az itteni kínai követség ellen. Husz automobil vonult fel sűrű egymásutánban és mindegyik autólaxiban öt-hat kínai kommunistá ült. A kínai követség elé érkezve, a kínaiak leugrártak a kocsiokról és három csoportra oszlottak. Egyrésztük körülfogta a portás fiúját, a portást megkötözték, másrésztük a telefonokhoz sietett és minden vezetékét elvágott, a követségi alkalmazottakat és szolgákat megkötözték, a legtöbben pedig egyenesen felsettek az emeletre és a kínai követet keresték. Cseng-Loh kínai követet dolgozószobájában találták. Tárgyalásokat kezdtek vele és revolverrel kényszerítették, hogy három megszóvegezett okmányt írjon alá. Egy táviratot, amely a kínai néphez, a munkásokhoz, diákokhoz, kereskedőkhöz és a kínai társaság minden rétegéhez szól s amelyet a követnek kellett elküldenie egy pekingi újsághoz. A táviratban a követ rokonszenvét nyilvánítja a sanghaji lázadók iránt. Egy másik ok-

iratot is írtak alá a kommunisták Cseng-Loh követtel. Ez jegyzék a francia kormányhoz, amelyben a követ kijelenti, hogy a nemzetközi imperializmust teszi felelőssé a sanghaji zavargásokért és az egész kínai helyzetért. Követeli a nemzetközi csapatok visszarendelését, a megalázó és szemérmetlen szerződések megszüntetését, amelyeket Kinára kényszerítettek és kötelező ígéretet arra nézve, hogy Indo-Kína francia kormányzója ezentul nem fog kínai ügyekbe többé beleavatkozni.

A harmadik írás, amelyet a kommunisták a követ elé terjesztettek és vele aláírtak, hivatalos közlemény a francia sajtó számára s úgy szól, hogy a kínai lázadás határozottan antiimperialista jellegű.

Mialatt ez a követ dolgozószobájában történt, a portás egy őrizetlen pillanatban értesítette a szomszéd ház felügyelőjét és az rendőrt hívott. Hamarosan rendőri kényszerítést ért oda, de akkorára már a tüntető kínai kommunisták megugrottak.

A Radics-párti mandátumok verifikálását javasolja az igazoló-bizottság

Az ellenzék abbahagyta az obstrukciót — A nemzetgyűlés hétfőn csak formális ülést tartott

Beogradból jelentik: Hétfőn délután az ellenzéki pártok vezetői és a parlament elnöksége közti fontos tárgyalások folytak, amelyeknek eredményeképpen lehetővé vált, hogy az igazolóbizottság, melynek ülése a nemzetgyűlés ülésével egy időre volt kitűzve, megtarthassa tanácskozását. Mint ismeretes, a kormány azzal a tervvel foglalkozott, hogy a két ülés kollíziójával a Radics-párti vitás mandátumok fölötti döntést késleltesse és ezzel sakkban tartsa az ellenzéket. A hétfő déli tárgyalások eredményeképpen azonban a kormány elállt ettől a szándékától és így délután négy órakerüléskor összeült az igazolóbizottság és letárgyalta a parlament vizsgálóbizottság jelentéséről a Radics-párti mandátumok ügyében és elhatározta, hogy valamennyi vitás Radics-párti mandátum igazolását javasolja a nemzetgyűlésnek.

Az igazolóbizottság döntése lényegesen enyhíti az utóbbi napok rendkívüli politikai feszültségét. Ugy kormánypárti, mint ellenzéki körökben az a vélemény, hogy most már hamarosan sor kerül a radikálisok és Radics-párt közti konkrét tárgyalásokra, amelyek a Radics-párt véleménye szerint sokkal hamarabb fognak eredményre vezetni, mintsem gondolnák.

Az ellenzéket egvelőre még nyugtalanítja a kormánynak a bíróságok átszervezéséről szóló három javaslatát és a sajtótörvény-javaslatát, amelyek már a törvényhozó bizottság plénuma előtt vannak és az ellenzék el van határozva, hogy a javaslatok

ellen továbbra is a legélesebb harcot folytatja. Az ellenzék több vezetője kijelentette a Bácsmegyei Napló munkatársa előtt, hogy az ellenzéknek elég eszköz áll rendelkezésre a javaslatok tető alá hozásának megakadályozására. Másrészt azonban remélik, hogy a kormány a politikai feszültség enyhítése és a Radics-párttal való megközelítés érdekében el fog tekinteni attól, hogy ezeket a javaslatokat keresztülhússzolja. Ugy vélekednek, hogy a kormánynak a Radics-párttal való megközelítése után nem is lesz már szüksége ezeknek a javaslatoknak törvényerőre emelkedésére.

Ami a parlament együttmaradását illeti, arra nézve a legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban. Az egyik verzió szerint a kormány július közepéig együtt tartja a parlamentet, mert néhány sürgős törvényjavaslatot még meg akar szavaztatni. Ez a terv azonban nem rokonszenves a kormánypárti képviselők nagyrésze előtt, akik szeretnék a nyári szünetet mielőbb megkezdeni. Ezért nincs kizárva, hogy a kormány azonnal a költségvetési tizenkettedek letárgyalása után elnapolja a parlamentet, ami nullás első napjaiban történe meg.

Az igazoló-bizottság ülése

Az igazolóbizottság ülése elején Leovac radikális képviselő azt javasolta, hogy a vizsgálóbizottság jelentése alapján javasolják a parlamentnek a vizsgálót alát álló Radics-párti mandátumok igazolását. Erre a kormánypárti oldalról jött

indítványra az ellenzék előtt az a szándékától, hogy ebben az ügyben vitát provokáljon és így a bizottság Leovac indítványát vita nélkül elfogadja.

A nemzetgyűlés ülése

Az igazoló-bizottsággal párhuzamosan ülést tartott a nemzetgyűlés is. Tekintettel arra, hogy az ellenzék eddigi technikai obstrukciójával elérte azt a célját, hogy a Radics-párti mandátumok igazolását ki-sürgesse, a további obstrukciót el-álltak. Az ellenzék vezetői a pártvezérek kollégiumában így hozzájárultak ahhoz, hogy a parlament hétfő délutáni ülése csak formális jellegű legyen és teljesen a békülékenység jegyében folyjon le és így minden izgalom nélkül tarthatta meg a skuptina ezt az ülést.

Öt órakerüléskor nyitotta meg a nemzetgyűlés ülést Szubotics elnök. Az előző ülés jegyzőkönyvét az eddig szokásos vita nélkül fogadták el, majd pedig Kobasica titkár felolvasta Szmodelj és társai nevében a szlovén néppárt részéről benyújtott törvényjavaslatot a szlovéniai árvíz-károsultak segélyezéséről, amelyre a javaslat benyújtói a sürgősség kimondását kérik.

A sürgősségi javaslat indokolására Szmodelj kap szót, aki rövid, szlovénnyelvű beszédben, melyben Zserjav erdőügyi minisztert támadja, a javaslat sürgősségének kimondását kéri.

Sztojadinovics pénzügyminiszter válaszában kijelenti, hogy a kormány ideiglenes segélyül máris nagyobb pénzüsszeget utalt ki az árvíz-károsultaknak. Azt indítványozza, hogy a javaslatot utalják a pénzügyi bizottság elé és a kormány nevében kijelenti, hogy hozzájárul a sürgősségi indítványhoz.

Szubotics elnök végül bejelenti, hogy a pártvezérek határozata folytán most nem térnek át a napirendre, hanem az ülést berekeszti és a legközelebbi ülést kedd délelőtt kilenc órára hívja össze a mostani napirenddel.

Meghalt a freudizmus uttörője

Breuer József dr. halála

Bécsből jelentik: Nvölcvanhárom éves korában vasárnap meghalt dr. Breuer József, aki a pszichoanalízis tulajdonképpeni fölfedezője volt.

Breuer mint gyakorlóorvos működött, nagy elismeréssel emlegetett reprezentánsa volt a már szinte kihalóban levő tudós és megbízható gyakorlóorvosoknak. Feltűnést keltő munkája volt a lélegzés, fiziológiájáról írt tanulmánya és ő volt a fölfedezője a fülben levő egyensúlyozó szervnek, amelynek működését meghatározta. Ezenkívül egy véletlen esete kapcsán megalapítóiává vált a pszichoanalízisnek. Ő volt ugyanis az első orvos, aki egy hipnotikus álomban levő betegét kikérdezte a betegség okai felől. Ezt az eljárást alkalmazta is, de módszerét tíz évig nem közölte a tudományos világgal. Tíz év után, ugyancsak véletlenül, megemlítette észleleteit Freud professzornak, aki rögtön fölismerete a fölfedezés jelentőségét. Ebből a magból nőtt ki a pszichoanalízis.

Freud és Breuer egy ideig együtt is dolgoztak, de azután Freud elvált dr. Breuertől, aki nem foglalkozott tovább a kérdés kifejtésével. Breuer megmaradt gyakorlóorvosnak, professzor sem lett, mindössze az a hivatalos elismerés érte, hogy tagja lett az osztrák tudományos akadémiának. Nevét és érdemait a tudományos világ általános elismeréssel említi.

CIRKUSZ

●●●

Hogy él a párisi ember?

A párisi kávéházban, amelyet Szabolcska Mihály is megénekel már, együtt üldögéltünk az Ismert Iróval, aki ismét felruccant a nagy metropolisba, fiatalágának legszebb állomáshelyére. Arról beszélgettünk, hogy kinek mi volt az első impressziója, amikor meglátta ezt a különös várost. Sorra elmesélte mindenki a maga élményét, aztán ő kért szót, az Ismert Iró.

Az bizony régen volt, — így kezdte — huszonöt évvel ezelőtt. Félsgen ültem a vonaton azzal a drukkal, amelyet az érettségi óta nem ismertem. Mihez is kezdjek majd ebben a rengetegben? A véletlen segítségemre jött. Megismerkedtem a vonaton egy fiatal festővel, aki Párisban élt már néhány hónapja és most rokonai látogatásából tért vissza Frankonba. Ez a kedves fiatalember csakhamar kijelentette, hogy pártfogásába vesz, aminek öszintén örültem.

— Bizza magát énám, — szölt — a lakástól kezdve mindenről gondoskodni fogok, úgy fog élni, ahogy valóban a párisi emberek élnek.

Éjjelkor érkezünk meg. Dobogott a szívem, amikor a bricska dőcögni kezdett velünk a hotel felé, amelynek címét új barátom mondta be méltóságteljesen. Az uton bizony nem sokat láttam, fáradt is voltam a kétnapos utazástól, alig vártam, hogy ágyba kerüljek. Ócska kis külvárosi hotel előtt állapodtunk meg. Akkor még nem tudtam, hogy a Montparnasse legelgyagottabb csücskéhez értünk. Pici padlásszobát kaptam husz frankért havonta. Bár alig álltam a lábamon mégis szerettem volna rögtön elmenni nézni, látni és falmi Párist. Mégis a nyugvóra kellett térni.

— Holnap én gondjaimba veszem, — mondta a barátom.

— Jó, én 8 órakor bekopogok a szobájába.

Göggösen felelte:

— Párisi ember nem kel fel tíz óra előtt. Ha maga nyolc órakor kimegy az utcára, kiröhögik.

Az más. Bár hét órakor már nem bírtam aludni, mégis megvártam a tíz órát és akkor bekopogtam a barátomhoz. Csakhamar felöltözött és lementünk az utcára. Hatalmas csalódás ért. Rendetlen, széles utcán találtam magam, akkor frög nem tudtam, hogy a külvárosban vagyok.

— Boulevard Montparnasse, — ez volt kiírva az utcára és én már hazulról tudtam, hogy a bulvárd az olyan Andrásy-ut féle. Szörnyen csalódtam, szólni nem mertem.

— Párisi ember ilyenkor reggelizik, — mondta a kalauzom, amit egész természetesnek találtam.

Bevezetett a Dán kávéházba. Megreggeliztünk. Égtem a vágytól, hogy beköboroljam már a várost. A früstük után barátom így szölt:

— Párisi ember ilyenkor billárdozik.

Szó nélkül követtem a billárdszobába. Délig játszottunk. Tizenkettőkor partnerem letette a dákót:

— Párisi ember ilyenkor ebédel.

Ez helyes. Átmentünk egy kis vendéglőbe, aztán visszajöttünk a Dómba kávézni. Kávé után a barátom kijelentette:

— Párisi ember ilyenkor billárdozik.

Jobb szerettem volna ugyan sétálni, de hát csak nem vitatkozhattam egy párisi öslakóval, aki elvégre mégis csak jobban ismeri a helyi szokásokat. Estig játszottunk, aztán megvacsoráztunk. Vacsora után elhangzott az újabb jelszó.

— Kilenc óra. Párisi ember ilyenkor billárdozik.

Éjjelig játszottunk a füstös lokálban. Akkor barátom megszözlalt.

— Párisi ember ilyenkor lefekszik.

— És a Montmartre?

Nevetett.

— Oda idegen, tapasztalatlan palik járnak. Ne nevetesse ki magát. Párisi ember ilyenkor ágyban van.

Belenyugodtam; különben is fáradt voltam már a sok billárdozástól.

Ez így ment három napig. Ültem a Dómban és billárdoztam. Ekkor a barátom így szölt.

— Nem jött meg a pénzem. Nem tudna adni 50 frankot.

Ijedten tapogattam meg kis pénzemet. Ő vésztióslóan mondta:

— Párisi ember ilyenkor kölcsönad a

barátjának.

Adtam. De bosszúból másnap hét órakor megszöktem hazulról. Köborolásaim közepette egyszer Louvre elé kerültem. Egy új világba. Találkoztam Párisal. Mig barátom aludt, angolosan kiköltözöktem a hotelből. Ma sem tudja, hogy mi lett velem. Párisi ember nem szokott a bűtelezői után érdeklődni...

Stella.

Ellenzéki törvényjavaslat a vajdasági adózás enyhítéséről

Setyerov Slavko és társai a hadinyereségadó és vagyonaadó megszüntetését követelik — A javaslatot a költségvetési tizenkettővel együtt tárgyalják

Beogradból jelentik: Setyerov Slavko vajdasági demokrata képviselő és társai hétfőn törvényjavaslatot nyújtottak be a parlamentnek, amelyet a költségvetési tizenkettő javaslathoz kívánna felvételni, a vajdasági és horvát-szlavonországi adózási igazságtalanságok megszüntetése érdekében. A rendkívül érdekes törvényjavaslat négy pontból áll és a következőképpen szól:

1. A Bánát, Bácska és Baranya, valamint Horvát-Szlavonország területén megszüntetik a 60 százalékos hadipótadót az összes utólagos hadipótlékokkal. Az 1920 év óta befizetett hadinyereségadót, valamint a 30 százalékos rendkívüli pótadót mint előleget kell beszámítani más adók javára.

2. Bánát, Bácska és Baranya, valamint Horvát-Szlavonország területén

megszüntetik a 15 százalékos kórházi pótadó e törvény életbelépésének napjától kezdve.

3. Megszüntetik a vagyonaadó, amely a Bánát, Bácska, Baranya és Horvát-Szlavonország területén érvényben van, az összes rendes és rendkívüli pótadókkal együtt.

4. Bánát, Bácska, Baranya és Horvát-Szlavonország területén az összes adóterhek az állami és önkormányzati pótadókkal és járulékokkal együtt nem haladhatják túl az adóalap ötven százalékát. E rendelet 1923 elejétől érvényes.

Ez az első kísérlet arra, hogy a parlamentben megkíséreljék a Vajdaság rendkívül súlyos adóterheinek enyhítését és ezért a javaslat sorsa nagy érdeklődést kelt politikai körökben és kíváncsian várják, hogy mi lesz a sorsa.

Visszavonta beismerő vallomását a Jóczics Fedor lekasabolásával vádolt repülő tiszt Harmadszor halasztják el a bűnügy főtárgyalását

Nemcsak Noviszadon, de országsszerűte általános felháborodást keltett az a véres uccai támadás, amelynek múlt évi október 27-én éjjel két órakor Noviszad központjában, a Szabadság-téren Jóczics Fedor joghallgató, dr. Jóczics Milorád főállamügyész fia esett áldozatul.

Jóczics Fedor öccsével Jenővel éjjel kettőkor az American Bából hazafelé tartott, de alig mentek pár lépést az uccán, amikor a Szabadság-téren, nem messze a rendőrségtől, ittás repülőtiszték találkoztak a két Jóczics-fival. A két testvér jókedvűen hangosabban beszélgetett egymással. Az egyik tiszt odakiáltott az idősőbb Jóczics fiunak:

— Kuss!

Jóczics Fedor úgy érezte, hogy nem adott okot e durva értésre, odament a tiszt csoportához és megkérdezte, rá vonatkozott-e a sértés.

Jóczics Fedor a tiszt kiejtéséből következtetve, őket horvátoknak tartotta és az egyik sértető horvát tisztnek a horvátoknál szokásos nyelvével Buss-t kiáltotta sértéget fele. Még a buss szó el sem hangzott máris kiroppantek a kardok a hüvelyekből és többben lesújtottak a tegyveretlen Jóczics Fedorra, akit az egyik kardcsapás fején halálosan megsebesített, úgyhogy a még az éjjel szanatóriumba szállított joghallgató másnap délfel, anélkül, hogy eszméletét egy percre is visszanyerte volna belső vérzés folytán meghalt. Félcentiméteres repedést okozott a kardvágás a szerencsétlen fiu koponyáján és pár órával utóbb az előbb jelentéktelennek hitt seb megölte a fiatal és rokonszenves joghallgatót.

A tiszték a közben elősietett rendőrökre is karddal támadtak és amikor ezek a tulerő elől meghátrálni voltak kénytelenek, a segítségül hívott rendőrök és a tiszték közt valóságos harc

fejlődött ki, amelynek mindkét részről voltak sebesültjei.

A rendőrségnek és az azalatt közelelt katonai őriáratnak mégis sikerült a tiszteket lefegyverezni és a rendőrségre vinni, ahol az ügyeletes Rogulja Milos rendőrkapitány kihallgatta a tisztakat. Jóczics Jenő joghallgató, az áldozat öccse felismerte Mrák Iván repülőhadnagy személyében az ő tisztet, aki Jóczics Fedor fejére a halálos csapást mérte.

A tiszt őriárat megérkeztéig a tiszték a rendőrség maradtak. Mrák Iván, Hübel Hinkó és Bauer Hinkó főhadnagykok Rogulja Milos rendőrkapitány előtt beismertek, hogy ők bántalmazták Jóczics Fedort és beismerő vallomásuk ellenére a tiszték napokig szabadlábban maradtak. Csak több nap múlva, — főleg a közvélemény és a sajtó nyomása alatt — került a három tiszt a helyőrség fogházban őrizetbe.

A megindult hadbíróági eljárás folyamán Hübel Hinkó és Bauer Hinkó főhadnagykok ellen elrendelték a vizsgálati fogságot, mig Mrák Iván főhadnagyt — noha az eljárás ellene továbbra is folyik, — szabadlábba helyezték és egyidejűleg más helyőrségbe helyezték át.

Azóta nyolc hónap telt el és a vizsgálat még nem fejeződött be, mert a hányszor a tárgyalás kitűzésére került a sor, a vádlottak újabb kihallgatásra jelentkeztek és új körülményekre hivatkozva, új tanúk beidézését kívánták.

Ilyen okokból három ízben elmaradt a már kitűzésre elkészült tárgyalás.

Jóczics Jenő, a meggyilkolt öccse, mindjárt a gyilkosság után, a rendőrségnél történt kihallgatásakor és a tisztékkel való szembesítésekor Mrák Iván főhadnagyt nevezte meg, mint aki szerencsétlen bátyja fejére a halálos csapást mérte.

Mrák Iván a rendőrségnél be is ismerte, hogy Jóczics Fedort kardjának kosarával fejbévágta.

Mrák Iván főhadnagy ismételtén módosított vallomását most újból megváltoztatta és legújabb vallomásában azt állítja, hogy bár igaz, hogy kardját használta, azzal valakire csapást mért, de az illető nem Jóczics Fedor, sem Jóczics Jenő volt, hanem egy harmadik, aki a Jóczics-fiuk társaságában volt.

Az eddigi vizsgálat kétségtelenül megállapította, hogy a Jóczics-fiuk társaságában a kritikus időben senki sem volt és így az állítólagos harmadikra való hivatkozás, — minden jel szerint, — csak a főtárgyalás újabb elődázását célozza.

Amint értesülünk dr. Jóczics Milorád főállamügyész a napokban Beogradba utazik, hogy a főtárgyalás megtartását megsürgesse.

Tolvajbanda alakult a stara-sivaci vásáron

A banda tagjait leartóztatta a csendőrség

Noviszadról jelentik: Veszedelmes tolvajbandát keritettek kézre Délbácskában, ahol több községben nagyobb-szabású betöréses lopást követtek el a banda tagjai. A tolvajbanda tagjai Jovanovics Péra, Novákovic Márkó, Novákovic Gusztó, Novákovic Drinka, Danisics Mária, Jovanovic Anica sztarisziváci, Lakatos Károly, Korvenkai és Danisics Jócó sróbi és lakosok, akik két héttel ezelőtt a noviszadi vásáron határozták el, hogy tolvajbandát alakítsanak. A banda főbírója Jovanovics, Sztariszivácson, Kulpin és Petrovácon me is kezdte működését.

A banda néh tagja az al az ügygyel, hogy dandjai temetői bitésekre gyűntek, kérték a kiszemelt házakat, hogy azután néhány nap múlva behatolnak több lopást követtek el, többek között Schmidt Károly sztarisziváci gazdálkodótól és Loesák Alexa máriamónori gazdálkodótól lovakat hajtottak el, amelyeket azután eladtak. A nyomozás folyamán sikerült a tolvajbanda valamennyi tagját elfogni és beszállítani a noviszadi ügyészségre.

A suboticiai költségvetés

Julius közepén kerül közgyűlés elő Kedden teszik közzemlére a tervezetet

Subotica város költségvetése tudvalevőleg már régen elkészült, de a radikálistápt földműves csoportjának kifogásai késleltették ezideig a közgyűlés letárgyalását. Legutóbb azonban ezek az ellentétek elsimultak és a közgyűlés ankét-bizottsága, — mint jelentettük — pontról-pontra letárgyalta és elfogadta a költségvetési javaslatot.

Az ankét-bizottság döntése után a tanács most már a közgyűlés elé terjeszti a javaslatot. Ezt megelőzően keddtől kezdve tizenöt napra közzemlére teszik ki a költségvetést a városháza első emelet 39. számú hivatali helyiségében.

A közgyűlés időpontja még nincs megállapítva, miután azonban Gyovovics Dragoszláv főispán szabadsága e hónap végén lejár és átveszi tőle a hivatalát, nem lesz akadály annak, hogy Julius közepé táján megtartsák a közgyűlést és végre letárgyalják a költségvetést.

MÜLABAK
MUKAROK
EGYENESTARTÓ
FUZÓK, BETEGTOLÓ KOCSIK
SCHÖNBRUNN-nál
Subotica, Paje Kujundzića 20.

FROREICH A VÁDLOTTAK PADJÁN

**Egyedi Artur gyilkosa őrvengött a főtárgyaláson
Nem akar emlékezni a bűncselekményre — Gyök-
vonásnak nevezi a gyilkosságot**

Az após-gyilkos örültséget szimulál

Sopronból jelentik: A törvényszék hétfőn reggel kezdte tárgyalni dr. Froreich Ernő bűnpörét, aki — mint ismeretes — kilenc hónappal ezelőtt meggyilkolta dugaszdegy apósát, Egyedi Artur földbirtokost. A főtárgyaláson Froreich fekete ruhában jelent meg, fekete nyakkendővel, halott sápadtan, két bőrtönör karjaiba kapaszkodva. Korom-fekete szakállja és haja erősen megszurkált a bőrtönörben. A bőrtönörök karjába fogódzva vonszolja előre Froreichot, aki egész testében remegve ül le a vádlottak padjára. Védője, dr. Sándor László azonnal hozzá siet és a fejét simogatva nyugtatni próbálja. Froreich egyszerre sírvafakad. Szörnyű rángatózás rázza, örült iramba táncol a lába. Mindenki őt figyeli.

Nem tudja, hogy mikor született?

A főtárgyalás megnyitása után az elnök megkezdi a személyi adatok felvételét.

Az elnök: Hol született?

Froreich: Hol? Bajorországban, Schornban, 1887-ben.

Az elnök: Milyen hónapban?

Froreich: Augusztusban.

Az elnök: A napot nem tudja megmondani?

Froreich: Mit tudom én. Tizennyolcadikán vagy tizenkilencedikén.

Az elnök: Foglalkozása?

Froreich: Bankhivatalnok.

Az elnök: Mindig bankhivatalnok volt?

Froreich: Hát nem mindig.

Minden percében hátra, hátra tekint, jobbra-balra néz rémüldöző tekintettel, idegesen mozgolódik, szörnyű reszketéssel.

Beszólják a tárgyalóterembe a megidéztet tanukat, akiknek javarésze nem jelent meg a tárgyalásra. Froreich megint idegesen kezd kapkodni.

A vádirat

A főtárgyalási elnök utasítására felolvassák a vádiratot. Az ügyészség dr. Froreich Ernő ágostai evangélikus vallású 37 éves magánzó, volt budapesti lakos ellen a Btk. 207. és 208. paragrafusába ütköző gyilkosság bűntette címén emelt vádat, mint tettes ellen, azért, mert Egyed községben 1924 október 6-áról 7-ére virradó éjszakán néhai dr. Egyedi Arturt előre megfontolt szándékkal megölte.

Froreich — mint ismeretes — a vizsgálat során beismerő vallomást tett.

Froreich vallomása

— Megértette a vádat? — fordul az elnök Froreichhez a vádirat felolvasása után.

— Megértettem, — válaszolja Froreich.

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem, — válaszolja remegő hangon a vádlott.

Sándor László dr. védő ekkor kéri a tárgyalásnak kedre való elnapolását, mert a boncolást végző budapesti orvosszakértők nincsenek jelen. A bíróság ezt a kérelmet elutasítja.

— Beszéljen tovább, — fordul az elnök most Froreichhez — miért nem érzi magát bűnösnek?

— Nem tudom mi történt, hogyan történt — válaszolja Froreich.

Az elnök kérdéseire ezután Froreich ingerülten, rángatózva válaszol és beismeri, hogy Budapestről október 5-én utazott Egyedre, hogy apósát meglátogassa.

Az elnök: Ugyebár mondta önnek a sógoróje, Vukné, hogy Egyedi ágyban fekvő beteg.

Froreich: Igen, de máskor is beteges volt. Ekkor mondta nekem Vukné, hogy

mit akar az öreg. Rossz anyagi viszonyok között élő Margit leányának csak valami csekélyke összeget akart adni.

Az elnök: Na és mi történt azután?

Froreich: Másnap bementem hozzá a délelőtti órákban.

Az elnök: Apósához? Ágyban feküdt egyedül?

Froreich: Igen.

Az elnök: Sokáig beszélgettek és miről?

Froreich egyre idegesebb lesz, remeg az egész teste és akadozva mondja: A gazdaságról beszélünk és azt mondtam, hogy én rendet fogok csinálni. Azután kezdett személyeskedni szokása szerint... Összevissza mindent... mindenfélét... személyeskedett... rendszertelenül...

— Mégis mit mondott a tervekre Egyedi? — kérdezi az elnök.

— Majd meg fogja látni — mondotta és személyeskedett.

— Miben állott ez?

— Szitkozódott, kifogásolta a gyerekeket.

— Békésen váltak el, vagy összekocantak?

— Nem lehetett megállapítani, mert folyton veszekedett.

Az elnök: Ez volt hétfőn délelőtt, — folytatta tovább a kérdést az elnök, — mi történt másnap? Nem mondotta magának Vukné, hogy Egyedi azt kívánja, hogy maga utazzék el?

Froreich: Azt ő mindig mondta. Ha elutaztam volna, amikor ő mondta, akkor itt sem volnék.

Az elnök: Beszél a szobaleánnyal, hogy másnap sokáig ne menjen be felkelteni Egyedit?

Froreich: Ugyis olyan nehéz volt cselekedni, nem adhattam más instrukciót, mint amit az öreg adott, mert különben megbolondult volna minden az összevisszaságtól. Különbösen is nem volt még befejezett a dolog.

Az éjjeli látogatás

Az elnök kérdésére Froreich elmondja, hogy a végzetes éjszakán apósa az ágyban fekvő fogadta, ahol éppen olvastott. Sokáig barátságosan beszélgettek.

Az elnök: Miről?

Froreich: Szenvedély nélkül tárgyaltunk, mert én nem szeretem a veszekedést, nem szeretek civakodni még szóval sem. Aztán így, úgy, ami történt, történt, hogy hogyan csináltam? Benne van a vádiratban. Az is benne van, hogy gyököt vontam.

Az elnök: Hát ez meg micsoda?

Froreich: Lehet, de én nem tudom.

Froreich mind érthetlenebb és érthetlenebb teleteket ad.

Az elnök: Beismeri, hogy az öreget önön kezevel ölte meg?

Froreich: Lehet, de nem ismerhetem el, mert nem emlékszem. Azt tudom, hogy az ágyban feküdt és átkozta a gyerekeket. Hogy hol fojtottam meg, a száján, vagy a fülén, arra nem emlékszem.

Az elnök: Halva maradt?

Froreich: Mondják, de nem emlékszem rá. Lehet.

Az elnök: De nem az ágyban találták, hanem a mosdóra kendővel felkötve.

Froreich: Lehet. Én megjedtem és talán azért tettem. Hogyan csináltam, nem tudom. Naiv dolog volt.

Az elnök ezután a részletekre vonatkozólag tesz kérdéseket, de Froreich mindenre azt válaszolja, hogy nem emlékszik. Mikor az elnök erre figyelmezteti, nyögve könyörögni kezd, hogy higgyék el, nem emlékszik semmire.

Az elnök: Mondja csak, a torkánál kapta meg?

Froreich: Igen.

Az elnök: Nem tudta volna megfojtani,

ha ébren van, mert Egyedben az életosztón ellentállást váltott volna ki.

Froreich: Természetesen.

Az elnök: Na lássa. Hát aludt Egyedi?

Froreich: Nem aludt. Égett a lámpa.

Az elnök: Az öreg arca tele volt vérrrel, ön is véres lett. Mikor vette észre a vért? Délelőtt?

Froreich: Lehet.

Az elnök: Dehogy lehet, egészen biztos, hogy így van. Maga ott öntudatos cselekedetet végzett. Az is erre mutat, hogy a két vánkos a földön volt, tehát önök dulakodtak. Ugy gondolom, hogy maga kirántotta az öreget az ágyból és a földön tovább dulakodtak.

Froreich: Nem emlékszem, elnök ur.

Az elnök: Nem lehet elképzelni. Az orvosok szerint 8—9 percig tartott a dulakodás. Ennyi ideig nem lehetett öntudatlan állapotban. Lehetséges, hogy izgatott volt, de nem volt öntudatlan.

Froreichnek szokása fojtogatni

Froreich: Erre az állapotra nem tudok visszaemlékezni. A tanúk közt is lesz egy, aki megmondja, hogy a fogházban egyszer egy Novacek embernek a torkára ugrottam, azt sem tudom, ki volt, hol volt, csak elkezdtem fojtogatni. Én nem utam erről semmit, ő mondta, hogy öntudatlan állapotban fojtogatni kezdtem.

Az elnök: Többször volt már ilyen állapotban? Tudja ezt bizonyítani? A gyilkosság előtt hol volt még ilyen esete?

Froreich: Párisban a lakásomon. Odajött egyszer egy rendőrtisztviselő, azt hiszem, foglalni jött, én elkezdtem fojtogatni és kibóbtam.

Az elnök: Mondja csak, más esetet is tudna Ön felsorolni?

Froreich: Lehet, de én nem tudok emlékezni.

Az elnök: Igaz-e, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankban, ahol Ön alkalmazásban volt, ott is volt ilyen veszekedése, amelyre nem tudott visszaemlékezni?

Froreich: Igaz.

Az elnök: És ön ilyen esetben nem tud visszaemlékezni cselekedetére? Igaz, hogy az ön anyja is elmebajban halt meg?

Froreich: A Lipótmezőn.

Az elnök: Ez benne van az iratokban. Mondja csak, van még más ilyen ember is a családjában?

Froreich: Az öcsém.

Froreich örülési rohama

Egyszerre Froreich hirtelen felugrott a vádlottak padjára és egész testében remegve, artikulálatlan hangon kezdett az elnök felé kiabálni. Nagynehezen lehetett megérteni, hogy szünetet akar, pihenést kér, mert nem bírja tovább.

Az elnök látta Froreich rettenetes helyzetét, azonnal feltűggesztette a tárgyalást és utasítást adott a bőrtönöröknek hogy vezessék el Froreichet.

A bőrtönörök karonfogták a szinte élettelen embert és kivonszolták a tereméből.

Bevitték Kun László ügyész szobájába. Ahogy a folyosón vitték Froreichet, őrvengeni kezdett, nekiesett a fogházőröknek, kiszakította magát a karjaik közül. Azok alig bírtak vele. Bevitték az ügyész szobájába, ott újból nekiesett a fogházőröknek, állati módon ordítani kezdett, felugrott az ügyész asztalára, leszórta az asztalon levő összes iratokat. A bőrtönörök újból lefogták, leszoritották és lefektették. Froreich ezután eszméletlenül dlatapba került, élettelenül elnyult a földön.

Az elnök felfűggesztette a tárgyalást délután két óráig.

A tanuvallomások

Délután két órákor folytatták a tárgyalást, amelynek kezdetén dr. Sándor László, Froreich védője kérte, hallgassák meg az orvosszakértők és az ellenőrző orvosszakértők véleményét, hogy Froreich kihallgatását jelenlegi állapotában folytatni lehet-e.

Az orvosszakértők kijelentik, hogy a vádlott állapota olyan, hogy ha ma nem

hallgatják ki, akkor se holnap, se máskor nem folytathatják a kihallgatást, mert gyógyulására kevés a kilátás.

Froreich ezután kijelenti, hogy igyekezni fog nyugodtan viselkedni.

Gelei körorvost hallgatja ki ezután a bíróság. Gelei elmondja, hogy Egyedi Arthur holttestének megvizsgálása után megiltotta a koporsó lezárását és öröset állított a kastély köré mert attól tartott, hogy Froreich fel fogja a házat gyújtani. Másnap azután nyíltan kifejezést is adott gyanújának Froreich sógoróje Vukné előtt, hogy Froreich gyilkolta meg Egyedyt. A temetésen a gyilkos nyugodtan viselkedett.

Az elnöknek arra a kérdésére, hogy a tanu nézete szerint Froreich a vágyondért gyilkolta-e meg apósát, Gelei körorvos határozatlan választ ad.

— Kokas dr. járásorvos is megvizsgálta a halottat, — mondja Gelei dr. — és ugyanarra a megállapításra jutott, mint én.

Elnök: Hogyan viselkedett Froreich az eset után? Ugy viselkedett-e, mintha most már ő rendelkezne a gazdaságban?

Gelei: Igen. Sógoromat is mindjárt intézőnek nevezte ki. A vádlottat egzalált, ideges embernek ismerte. Az eset után semmi megtörtséget nem vett rajta észre.

Védő: Hogyan tudott önzsinogelést konstatalni a hullán, hiszen a budapesti orvosok ezt nem állapították meg.

Gelei: Ez csak egy történet volt, hogy a budapesti szakértők a nyakon levő barázdákat nem látták. Kijelenti, hogy lehetségesnek tartja, hogy Egyedit éber állapotban fojtották meg.

A védő ellenzi, az ügyész kéri a tanu megesketését. A bíróság e tekintetben a döntést későbbre halasztotta.

Kokas Lajos dr. járásorvos a következő tanu.

— Gelei első jelentésére, — mondja, — kiszálltam Egyedre. A jegyző itt kihallgatta a házbelieket. Mivel a vallo-mások a hullalelettel nem ellenkeztek és nem látszott kizártnak az öngyilkosság, Gelei leletét megerősítettem. Másnap reggel Geleitől újabb jelentést kaptam, mert a hullán feltűnő elváltozások támadtak, a nyak két oldalán hullafoltok mutatkoztak. Újabb vizsgálatot tartottam és ennek alapján megváltoztattam véleményemet. Sürgősen bejelenttem ezt az ügyészségnek azzal, hogy a hullát időközben Budapestre szállították. Mikor a hullát először megnéztem, nem volt gyanus a véres arc, mert megtörténhetett, hogy az ágyba való szállítás közben véreződött be.

Elnök: Lehetséges-e, hogy éber állapotban fojtották meg Egyedit?

Kokas dr.: Valószínűbb, hogy dlmában fojtották meg, mert különben nagyobb dulakodás nyomait lehetett volna megállapítani a hullán.

Kiss Béla körjegyző, tanu, elmondja, hogy október 7-ikén értesült Egyedi haláláról. Ekkor átment a kastélyba, ahol megejtette az előzetes rendőri hullavizsgálatot. A család kívánságára bement Sopronba az ügyészséghez és megszerezte a hullaszállítási engedélyt. Másnap reggel átment az előjárókkal a kastélyba, hogy a község nevében részvétét fejezze ki. Ekkor Gelei dr. félrehívta és közölte vele, hogy a gyanuja szerint az öreg ur nem természetes halállal mult ki. Délután Kokas dr. megerősítette Gelei nézetét, amiért is pójtjelentést küldött az ügyészségnek.

Férfi-zoknik 8 dinártól, női harisnyák 13 dinártól feljebb a
„HARISNYAKIRÁLYNÁL“
KLEIN JENŐ NOVISAD
Fiókok: Senta és Vel.-Bečkerek

ZÜRICHBEN a dinár EMELKEDETT
NOVISADON, SENTÁN és BEČKEREKEN
KLEIN JENŐ „HARISNYAKIRÁLY“
kötött és szövöttáru üzletében
AZ ÁRAK ESTEK

Novisadon megalakult az ármegállapító-bizottság

Mihajldzsits főkapitány nyilatkozata

Noviszadról jelentik: Noviszadon az árdrágításról szóló törvény ezideig nem volt végrehajtva. Dacára, hogy az árdrágításról szóló törvény már jóideje érvényben van, a rendőrség a törvény rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával maga állapította meg a maximált árak erejével bíró irányárakat, maga folytatta le a vizsgálatot és csak a kivizsgált anyagot juttatta el a járásbíró-sághoz, amely a törvény értelmében elsőfokon ítélkezik az ilyen ügyekben.

Mihajldzsits Stajone, a noviszadi új főkapitány sürgetésére a kiszélesített tanács legutóbbi ülésén a maga kebeléből új tagu bizottságot választott, amelynek tagjai lettek: Rakics Milutin, Tatics Pavle, dr. Rajković Mihajlo, Piszarevics Szevjan, Fratuzs Jója, Viaszkalin Vladimir, Kiszeliczki Jovo, Zsivojnovics Koszat, Kalgics Szava és Stojkovic Milutin, akik a törvény értelmében hivatva vannak a rendőri nyomozás alapján képező ár-megállapító bizottságot. Az általuk megállapított árakat a rendőrség irányáraknak tekinti és a megállapított áraknál magasabb árakat szedők ellen vizsgálatot indít.

Mihajldzsits Stajone főkapitány ez-ügyben a következőket mondta a Bácsmegyei Napló munkatársának:

— Az árdrágításról szóló törvény értelmében megválasztott bizottság a legközelebbi napokban megkezdte az árak maximumálását. Melyet ez megvan, nyomban megkezdjük az árak ellenőrzését és a túllépést elkövetők ellen vizsgálatot indítunk és a kivizsgált anyagot át tesszük a járásbíró-sághoz, amely a törvény értelmében kiszabja a büntetést, amely pénzbírságra át nem változtatható 3 havi fogsáig terjedhet és 10.000—50.000 dinár terjedő pénzbírságból áll. A rendőrség a nagyszámu, már eddig is beérkezett panaszt egytől-egyig meg fogja vizsgálni és teljes szigorúsággal fog eljárni.

Kis bűnügyek

Főtárgyalások a szubotici törvény-széken

Több kisebb büntető ügy került hétfőn főtárgyalásra a szubotici törvény-széken Pavlovics István törvényszéki elnök tanácsa előtt.

A véletlenül ellopott buza-kereszték

Négy évvel ezelőtt, 1921 év július havában, Józsa Ferencné, feketicsi lakosnő szántóföldjéről elloptak néhány buza-keresztet. A lopást nyomban észrevették és a nyomozás során kiderült, hogy a lopást Fekete Károly és Fekete Bálint követték el, akiknél a buza-keresztet meg is találták.

A Fekete-fivérek hétfőn vonták fel a bíróságra a bíróság a lopás miatt. Először Fekete Károly fuvarost hallgatták ki.

Az elnök: Bűnsnek érzi magát?

A vádlott: Nem.

Az elnök: Nem érzi magát bűnsnek? Hát nem lopott?

A vádlott: Igen, loptam, de csak véletlenül. Nagyon szépen fölkérem a nagyságos bíró urakat, részeg voltam és nem tudtam, hogy mit csinállok. Két és fél kereszt búzát vittem el, de az uton már megfogtak bennünket és elvették tőlünk a búzát.

Fekete Bálint zenész, a másik vádlott. Ő szintén azt adja elő, hogy nem bűns és csak véletlenül vitt el három és fél buza-keresztet.

A vádlottak után Józsa Ferencné károsulat tanuként hallgatta ki a bíróság. Elmondja, hogy hét kereszt búzát loptak el a földjéről, de a buza megke-rült.

A bíróság ezután meghozta az ítéletet, amelyben bűnsnek mondta ki a vádlottakat lopás vétségében és két-két

havi fegyházra ítélte a vádlottakat.

Elemelt utitáskák

Csepregi János, budapesti születésű, huszonnyolc éves subotici géplakatos azzal van vádolva, hogy ez év április 6-án este, a pályaudvaron, Szabó József jelenleg szökésben levő társával, egy harmadosztályú kocsiszakaszból egy átutazó utas két utitáskáját ellopta. A táskákat elvitték a Cirill-Method parkba, ott feltörték és kiürítették a két utitáska egész, gazdag tartalmát. Volt benne ruhaneműk, fehérnemű és három pár új cipőn kívül egy fényképező gép, egy látszó és több csomag aspirin.

A károsult, amikor észrevette a lopást, nem folytatta utját, hanem jelen-

tést tett a rendőrségen és sikerült Csepregit elfogni. A lopott tárgyak egy része megkerült.

Csepregi János a kihallgatásánál tagadta, hogy a két táskát ő lopta el, csak azt ismeri be, hogy a táskák tartalmát átvette Szabó Józseftől értékesítés végett.

A Szabótól átvett tárgyakat megpróbálta eladni, de ez nem sikerült, mert közben elfogták. Azóta vizsgálati fogságban van.

A vádlott után a károsulat hallgatta ki a bíróság, végül a bíróság a vádlottat bűnsnek mondta ki orgazdaság bűntettében és egy évi börtönrre ítélte, amibe két havi vizsgálati fogságot beszámítottak.

Feleky, az ébredők és a gyilkosságok

A budapesti ítélőtábla elrendelte egy sajtópörben annak bizonyítását, hogy az ébredők egyesületéhez vezetnek-e a bombamerényletek számai

A Világ szerkesztőjének két sajtópörében megsemmisítették az elsőfoku ítéletet

Budapestről jelentik: A budapesti ítélőtábla hétfőn foglalkozott Feleky Gézával, a Világ szerkesztőjének két sajtópörével és mindkét esetben megsemmisítette az elsőfoku ítéletet.

Az egyik pört az Ébredő Magyarok Egyesülete indította Feleky ellen rágalmazásért, mert a múlt évben egy cikkben azt írta Feleky a Márfy-féle bombaügyekkel és a csongrádi bombamerénylettel kapcsolatban, hogy az ébredők az új Lenin-fiúk és minden gyilkosság az Ébredő Magyarok Egyesületéből indul ki. A budapesti törvényszék — mint emlékeztetés — bűnsnek mondta ki ítéletében Feleky Gézát és ötmillió korona pénzbüntetésre ítélte.

A hétfői felebbviteli tárgyaláson Feleky Géza kérte a bizonyítás elrendelését és hangsúlyozta, hogy minden kijelentését bizonyítani tudja. Kérte ecébből több volt miniszter és politikus kihallgatását. A tábla helyt adott Feleky kérésének, megsemmisítette az elsőfoku ítéletet és új tárgyalást rendelt el.

Indokolásában kimondja a tábla, hogy

nem látja beigazoltnak, hogy Feleky rágalmazást követett el, addig, amíg nem adnak módot a vádlottnak állításai bizonyítására. Eirendelte egyben a tábla, hogy az új tárgyaláson a törvényszék hallgassa ki tanuként gróf Teleki Pál és Simonyi-Semadam Sándor volt miniszterelnököket, hogy Kiebsberg Kunó közoktatásügyi miniszter, Tomcsányi Vilmos Pál és Ferdinandy Géza volt igazságügyminisztereket és még negyven politikust és ismert közéleti funkcionáriust.

Feleky másik sajtópörében az ügyészség a magyar nemzet megbecsülése elleni vétség vádját emelte, mert Feleky Géza egyik cikkében felsorolta az ellenforradalom alatt elkövetett atrocitásokat, a kommün alattiak megemlézését azonban elmulasztotta. Ezért a törvényszék nyolc napi fogságra és négy millió korona pénzbüntetésre ítélte Felekyt. A tábla megváltoztatta ezt az ítéletet és a fogsázbüntetés elengedésével négy millió korona fő- és kétmillió korona mellékbüntetésre ítélte Felekyt.

A magyar képviselőknek nem kell esküt tenni

Apponyi kivánságára törölte a kormány a választójogi törvényjavaslat eskü-szakaszát — Bud János pénzügy-miniszter betérjesztette a költségvetést

Budapestről jelentik: Bud János pénzügyminiszter a nemzetgyűlés hétfői ülésén betérjesztette az 1925—26. évre szóló állami költségvetést és amennyiben ez időben letárgyalható nem volna, az indemnitási javaslatot. A miniszter ezután nagyobb beszédben vázolta az ország gazdasági helyzetét. Kifejtette, hogy a szanálással sikerült az államháztartás legnagyobb nehézségeit megszüntetni és a költségvetést felesleg lehetővé teszi a tisztviselők fizetés-rendezését és a beruházásokat.

— Ha ezt a költségvetést összehasonlítom — folytatta ezután a pénzügyminiszter — a békebeli állapotokkal, nyíltan és határozottan meg kell mondanom, hogy habár nagy lépéssel haladtunk előre, a költségvetés még mindig nem felel meg az ország igényeknek és az összes állami célokat nem tudjuk megvalósítani. A kiadások emelkedése 17 százalékot tesz ki. Ez az eltulodás egyrészt a magyar korona értékváltozásának a következménye. A mostani költségvetés a tényleges szorzószám alapján készült. A kiadásai pluszt másrészt a lakberek emelkedése okozta, amely 24 millió aranykoronával növelte a tisztviselők és nyugdíjasok lakbéréit.

Bud János pénzügyminiszter ezután ismertette a költségvetésnek az állami közigazgatás és üzemekre vonatkozó részét és megállapítja,

hogy sikerült végrehajtani a létszámapasztást. A tisztviselői létszám jelenleg a békebeli létszám 50 százalékának felel meg.

Kifejtette ezután Bud pénzügyminiszter, hogy az állami üzemek aktívok, majd ígéretet tett arra, hogy a magas posta- és vasuti tarifát leszállítják, a közigazgatási és bírói eljárásokat egyszerűsítik, az adóterheket pedig mérséklék. Végül bejelentette a pénzügyminiszter, hogy illusban sor kerül a valutareformra.

Ezután folytatták a választójogi javaslat részletes vitáját. A kormány és a legitimista ellenzék között létrejött paktum értelmében soronkívül tárgyalták a javaslat 132. szakaszát, amely a képviselői esküről szól. Apponyi Albert gróf az eskü ellen szólalt fel, hangsúlyozta, hogy az eskü szövege olyan, amire a képviselők egyrésze nem tehet esküt és kérte a szakasz törlését.

Rakovszky Iván belügyminiszter kijelentette, hogy a kormány hozzájárul az esküszakasz törléséhez, amihez azután a Ház egyhangulag hozzájárult.

Ezután a 13-ik szakasz tárgyalására tértek át, amely a titkos, illetve nyílt szavazás felől intézkedik.

Szakács Andor szólt hozzá a javaslatához. Az elnök Szakács beszéde után a vitát félbeszakította.

Tengerparti furcsaságok

Élet a „Halottak városában” — Mibe kerül egy kiló emberhus? — A percagnói boszorkányvár

1. Mélyen a cattarói öbölben kedves kis városka nyúlik el a sziklás hegyháton: Perasto, a „halottak városa”. Az idegenek, akik nem ismerősek a helyi viszonyokkal, első percben azt hiszik, hogy Perastót talán valami borzalmas elemi csapás érte, amely kipusztította lakóit. A város valóban ezt a benyomást kelti, mert hosszú palotasorok állnak teljesen üresen, lakatlanul, három-négy emeletes pompás köépületek nyúlnak a magasba, ablakok, ajtók leiszerezve, már évek, talán évtizedek óta egy lélek sem lakik bennük. Perastót azonban nem érte semmiféle elemi csapás, de tény, hogy lakói, akik valamikor, még a gőzhajó előtti időkben vagyos hajósgazdák voltak, ma már teljesen elszegényedtek és csak abból élnek, ami kevés a sziklás vidéken megterem. Am az üres palotáknak más a titkuk. Ezen a vidéken, amint egész Dalmáciában is, a háboru előtt olyan olcsó volt az építkezés, hogy ha valakinek poloskás lett a háza, egyszerűen kihurcolkodott belőle és más házat építtetett magának. Ma már természetesen a dalmát tengerparton is sokba kerül az építkezés, minthogy azonban a lakosság száma inkább csökken, mint növekszik, a lakatlan paloták továbbra is üresen tátonganak a tengerre. Egyikben másikban orosz menekültek ütöttek tanyát. Senkitől sem kértek rá engedélyt, nem is kellett, az üres palotákkal senki sem törődik. Boldog hely, talán az egyetlen az országban, ahol nincs lakáshivatal.

2. Dalmáciában most ez a hotelek reklámja: Mibe kerül egy kiló emberhus? Minél olcsóbb a kósz és minél jobban hizlal, annál olcsóbb az emberhus, annál kevesebb pénzbe kerül a hizás. És a fürdőzőknek az a céljuk, minél kevesebb áron szedjenek magukra néhány kilót. Az emberhus azonban, mint megállapítható, meglehetősen drága, szinte luxusszámba vehető. A legolcsóbb dalmát fürdőhelyen is belekerül ezer dinárba kilója, feltéve, ha az ember két hét alatt csak egy kilót tud hizni. Mindenesetre azok járnak jól, akiknek hajlamuk van a hizásra... Azoknak valamivel kevesebbe kerül.

3. Boche di Cattaro egyik nevezetesege a percagnói boszorkányvár. Közvetlen a tengerparton ágaskodik az égnek, három emeletnyi magasságban, karcsun, mint egy torony, de ha a tetejét nézzük, úgy látjuk, mintha három ház állna egymáshoz építve. Minden fedélnek megfelelően van az épületnek egy-egy ablaka és egy kapuja: összesen mindegyikből három, egyéb semmi változatosság a sima kőfalon. A ház, amely lakatlan, még a XV. században épült és Percagnó lakói babonás félelemmel messze elkerülik, mert kísértetet vélnek benne. A háznak érdekes története van, amelyet néhány dinár ellenében bármelyik percagnói polgár elmesél az idegeneknek.

Még 1400-ban három leánytestvér egy üres telket örökölt, a családi birtokot, amelyről egyik sem akart megválni. Évtizedeken keresztül elkeseredett háborúság dühöngött közöttük, végül abban állapotok meg, hogy házat építenek a telken, amely három egymástól teljesen elzárt részből áll, mindegyik testvér részére külön-külön lakásnak. Ezért van az épületnek három fedele, három erkélyes ablaka és három ajtaja. A hagyomány azt mondja, hogy a három testvér egy éjszaka alatt építette fel a három palotát — de hát boszorkányok voltak mindhárman — fűzik hozzá a meséhez a derék percagnóiak.

Magyary Domokos

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN” a nove, kérje mindenütt
DEPOT „SOA” DROGERIJA NOVISAD

HIREK

Zsuzsi, az antik jellem

Zsuzsi egyszerű cselédeány, amilyen sok szaladgál ebben a városban. Egy fiatal kislány Pesten ez a Zsuzsi, abszolút tapasztalatlansággal, de nagy és szívből jövő érdeklődéssel minden földi csoda iránt. Vegyük például a mozit. Zsuzska szeretett moziba járni, sőt élt-halt a moziért, azonban ehhez a passzióhoz hiányzott a szükséges anyagi födözete. Ám Zsuzsi ennek ellenére is tovább járt a moziba. Mi lehet az ilyen gyanús dolognak a vége? Csöd. Összeomlás. Ez a komoly panamistákkal is így szokott történni. Zsuzsi pedig csak kezdő diletáns volt még. A gazdája, aki vallásos, izraelita kereskedő, az előszoba falán egy perselyt helyeztet el a következő szöveggel: *a szegény galíciai zsidóknak*. Aki aztán szíven viselte a szegény galíciai zsidók sorsát, beledobott a perselybe pár dinárt. Zsuzsinak kellett a pénz narancsra, törökimézre és mozira. A tisztelődija, amit munkájáért cserébe kapott, viszont rém kevés volt. Magától értetődik tehát, hogy Zsuzsi kényszerhelyzetbe került. Zsuzsi nem viselte szíven a galíciai zsidók sorsát. «Galícia olyan messze van, talán nem is igaz» gondolta Zsuzsi és minden lelkiismeret-furdalás nélkül kipiszkálta haitijével a perselyből az irgalom-dinárokat. Ennek persze következményei lettek, amelyek során Zsuzsanna két rettentő pofont kapott az egész ház szemeláttára. Mit kétkedjünk tovább: kirúgták. A felmondási idő mellőzésével. Zsuzsi nem indított becsületsértési pört, viszont őt is futni hagyták a galíciai zsidók. Aztán bejött a faluról Zsuzsi édesanyja és megindultak a békefegyverek. A mana úgy lágyította a család szívét, hogy megverte a Zsuzsit. Ez a verés nem olyan egyszerű dolog, mint a laikus városi népség gondolná. Zsuzsi kapott jobbról egyet, de még utána se kapott, amikor balról sújtott le rá az édes anyai kéz. Aztán gyors ítemben változtak a raffinált ütlegek, míg végül már a gazda jelentette ki, hogy nem kívánja Zsuzsát teljes agyonverését. A jól végzett munka után Zsuzskát kegyelemben visszafogadták.

Nemrég jótekonycélú gyűjtés volt, minden sarkon urnák álltak és perselyes hölgyek járták be a várost érmekkel és csokoládékkal megrakottan. Zsuzsi, amikor a perselyeket meglátta, undorral rohant haza és érthető előítélettel a perselyek iránt, egész vasárnap délután otthon maradt. A naccsága elcsudálkozott:

— Mért nem megy ki sétálni?

— Mert zsidónap van — mondta vad keserőséggel Zsuzsi, aki a perselyt sehogysé tudta elválasztani a zsidóktól és antiszemitizmusa tulajdonképpen *antiperselyizmus* volt — ha bolond lennék adni a galicianereknek!

És nem is adott. Egyetlen parát sem.

*

— A királyi pár Beogradba érkezett. Beogradból jelentik: A király és a királyné hétfőn délután két óra huszperckor Beogradba érkeztek, ahol az állomáson az udvar és a kormány képviselői fogadták. A király délután autókirándulást tett a Topcsiderre, ahol meglátogatta villájában a beteg Pasics miniszterelnököt.

— Oszszel kezdik meg az agrárrevíziót a Vajdaságban. Novisadról jelentik: Az agrárminisztérium értesítette a novisadi agrárhivatalt, hogy a kormány felszólal a délszláv és boszniai agrárrendszert lakrja rendezni és csak azután kezdődhet a vajdasági agrárkérdés rendezése. A vajdasági agrárrevízió ezáltal valószínűleg csak ősszel kezdődik meg. Az agrárrevízió megkezdéséig az agrárhivatalhoz benyújtott írásbeli panaszokat fogják letárgyalni.

— A becskeréki kereskedők és iparosok adósérelme. Becskerekről jelentik: A becskeréki kereskedők és iparosok hétfőn este gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a súlyos adóztatások miatt, miután az eddig megtett lépések eredménytelenek maradtak, küldöttséget menesztnek Beogradba, hogy személyesen is meggyőzzék a pénzügyminisztert arról a lehetetlen helyzetről, amely elé a súlyos adóztatás állítja a kereskedőket és iparosokat. A küldöttség, amely szerdán utazik Beogradba, részben fizetési halasztást kér a minisztertől, részben az adófelszámolási bizottság azonnali kinevezését fogja kérni.

— Kiterjesztették a sentai lakásbíróhatáskörét. Szentáról jelentik: A szociálpolitikai miniszter legutóbbi kelt rendeletével a sentai lakásbíróhatáskört nemcsak Szentára és Sztarakanizsára, hanem az egész járás területére kinevezte lakásbíróvá. Gyogyevics Szlobodán sentai főszolgabíró, a lakásbíróhatáskör elnöke kedden tér vissza szabadságáról és már szerdára gyűlésre hívta össze a lakásbíróhatáskör tagjait a főszolgabírói hivatalba. Csütörtökön már megtartja a lakásbíróhatáskör első tárgyalását.

— Huszonkét évi szolgálat után rendszeresítették egy szuboticali városi napidíjast. Szokatlan előléptetés történt hétfőn a szuboticali városházán. A polgármester rendszeresítette Kolonics Veco napidíjast, aki huszonkét éve áll a város szolgálatában mint a kézbesítőhivatalba beosztott napidíjas és noha lelkiismeretes, használható tisztviselőnek bizonyult, sőt a háború alatt maga vezette a kézbesítőhivatalt, eddig egy különös véletlen folytán nem rendszeresítették. Most huszonkét évi szolgálat után végre elérte azt, hogy nyugdíjigénye van.

— Ünnepe Lázár király sirjánál. Novisadról jelentik: Június 28-án Vidodánkor több különvonalat indult Novisadról Račanra, ahol Lázár király sirja van. Ezen alkalomból ünnepség lesz.

— A becskeréki kereskedelmi alkalmazottak a kereskedők ellen. Becskerekről jelentik: A kereskedelmi alkalmazottak egyesületének vezetősége Rákics Lázár elnöklésével ülést tartott, amelyen megállapították, hogy több kereskedő nem tartja helyesnek megállapodását, amely a kereskedők és az alkalmazottak között a várora tekintetében létre jött. Az ülésen elhatározták, hogy vasárnap az egyesület tiltakozó gyűlést fog tartani.

— A sentai francia nap. A sentai francia nap szombaton és vasárnap a legjobb hangulatban folyt le. Szombat este Gyogyevics Jovan szuboticali törvényszéki bíró, a szuboticali francia klub nevében meleg, színes szavakkal tolmácsolta francia nyelven a testvér szuboticali egyesület üdvözlését. Remete Irén fuvózenekarának Marseillesét a közönség álva hallgatta végig. A Zora Dalegylet szerb dalait, dr. Benedek Andor Mistinguett-dalait, a szokolisták művészies tornamutatványait lelkesen megtapsolták. A francia napot Dudás Emil rendőrkapitány rendezte.

— Kinevezés. Novisadról jelentik: Pavlovics Branimir novisadi táblai tanácsjegyzőt a gazdasági miniszter a novisadi törvényszéki ügyészségre nevezte ki.

— Két évi fegyházra ítélt betörő. Novisadról jelentik: Vososek József, vojvodina földműves múlt évi január hó 19-én éjjel Vrsacon Neukom Artur és János úrletnek falát kibontotta, azon bemászott és az úrletből két óceger dinár készpénzt lopott. A belacerkvai törvényszék május 15-én október 28-án két évi fegyházra ítélte. Az ítéletet a novisadi felebbviteli bíróság hétfőn jóváhagyta.

— Fát és lakbért kérnek a sentai tanítók. Szentáról jelentik: A sentai tanítók elhatározták, hogy egyesületük útján felkérlik a vajdasági képviselőket, hogy a közoktatásügyi minisztériumnál eszközöljék ki, hogy azok a tanítók, kik természetbeni lakást nem kapnak, lakás helyett megfelelő lakbért kapjanak, melynek nagyságát a helyi lakbérviszonyokkal ismerős iskolaszékek állapíthassák meg. Ezenkívül kérik fogják azt is, hogy az eddigi fapénz helyett természetben utalják ki a tanítók számára a tüzelő fát.

— Szkopljei diákok novisadi kirándulás. Novisadról jelentik: A szkopljei gimnázium nyolcadik osztályú növendékei pénteken Novisadra érkeztek, ahol városi vezetőkkel céljából két napot fognak tölteni. Novisadról a Szerémségbe rándulnak a szkopljei diákok.

— Véletlenül elsült revolver. Novisadról jelentik: Zarits Milán becskeréki munkás, 1923 november 7-én revolverét akarta tisztítani, de a revolver véletlenül elsült és Gutsunski Paja fejébe fűtött, aki pár órával utóbb meghalt. Az ügyész gyilkosság vádját emelte, és Novisad törvényszék 1924 május hó 22-én tárgyalásán Zaritsot halálbüntetésre ítélt. A felebbviteli bíróság június 27-én helybenhagyta az ítéletet. A semmitörvényszék hétfőn elvetette az ügyészség semmiségi panaszait.

— Fél szív egy csomagban. Budapestről jelentik: Vasárnap arról értesítették a főkapitányság központi ügyeletét, hogy a Gyár utca 21. számú telken épülő ház építési anyaga között egy csomagot találtak, amely kellemetlen szagot árasztott. A bizottság kiszállt a helyszínre és a csomagot felbontotta és abban a legnagyobb meglepetésükre egy fél szívet, egy szívburokrészt, egy felhasított légcsővet és egy fél tüdőt találtak. Mivel a helyszínen nem lehetett megállapítani, hogy a belsőszekek emberi vagy állati szigerek, ennek pontos megállapítása végett a bizottság intézkedésére a csomagot tartalmával együtt a törvényszéki orvostani intézet fagyasztójába szállították.

— Három hétig ült „Az Ujság” olvasása miatt. Budapestről jelentik: Altkorn Manó kereskedő három héttel ezelőtt, mialatt a Dunaparton vásárolt borsót Garay-téri raktárba szállította, a kocsin elolvasta a véletlen folytán kezébe jutott *Az Ujság* elkobozott pünkösd számat és a vidéki asszonyoknak, akikről a borsót vásárolta, valamint a kocsinak azt mondta: „Most legalább tudom, hogy kik voltak a Somogyi gyilkosai.” Az áru kifizetésénél differenciák merültek föl, amire a vidéki asszony elment a legközelebbi rendőrszobára és ott Altkorn kormányzósértés miatt följelentette. Altkorn azonnal előállították a főkapitányságra, ahol kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezték és átkísérték az ügyészség Markó-utcai fogházába. Az ügyészség kormányzósértés címén indítványozta az előzetes letartóztatás főtartását. A vizsgálóbíró azonban a kormányzósértéssel gyanúsított kereskedő szabadlábra helyezését rendelte el. Az ügyészség a vizsgálóbíró határozata ellen fölfolyamodást jelentett be, a vádtanács azonban a vizsgálóbíró határozatát helybenhagyta és Altkorn szabadlábrahelyezését elrendelte.

— Elítélt tolvaj. Novisadról jelentik: Becsar Hasszan sarajevói muszlimán postás 1923 november 17-én Velikikikindán az 5. tűzrezdtről tizenhét ponyvát lopott, amelyet Trifunac Gyóka velikikikindai vendéglősnak adott el. A velikikikindai törvényszék múlt évi február 1-én négy évi fegyházra ítélte Becsart, míg Trifunacot gazdaságért tizennégy nap fegyházra ítélte. A felebbviteli bíróság november 17-én helybenhagyta az ítéletet. A semmitörvényszék hétfőn a beadott semmiségi panaszokat elutasította.

— Svájci gyárosok és a szuboticali kiállítás. A szuboticali nagyvásár és kiállítás igazgatósága svájci érdekképviselésektől nagyon érdekes leveleket kapott, amelyekben hírül adják, hogy a svájci iparosok erősen érdeklődnek a szuboticali nagyvásár és kiállítás iránt és azon nagy számban részt óhajtanak venni. Számítani lehet arra is, hogy különösen az ottani tofásimportőrök fogják tömegesen felkeresni a szuboticali nagyvásárt, mert tudvalevő, hogy a Vajdaságból évente rengeteg mennyiségű tofást exportálnak a külföldre és különösen Svájcba. Egyébként nemcsak svájci, hanem csehszlovák ipari körökből is állandóan érkeznek megkeresések és tudakozódások, melyekben a szuboticali nagyvásáron és kiállításon való részvétel feltételei iránt érdeklődnek.

— A bánáti ingatlanátruházási illeték ügye a vármegyei közgyűlés előtt. Becskerekről jelentik: A két százalékos megyei ingatlanátruházási illeték ügyében hétfőn délután a megyei bizottság dr. Zupkovic Pál megyei főjegyző elnöklésével ülést tartott, amelyen elfogadták az illeték-szabály tervezetét. A tervezet június 27-én kerül a megyei közgyűlés elé elfogadás végett.

— Temetés. Hétfőn délután ment végbe nagy részvét mellett *Wilhelm* Jánosné, a közbecsülésben élt szuboticali uriaszony temetése. A gyászházban a nagyszámu rokonságon kívül az egész udvart megtöltő gyászoló közönség jelent meg, amely elkísérte az elhunytat utolsó útjára. *Wilhelm* Jánosné az izraelita temetőben helyezték örök nyugalomra.

— Vizsgálat indult egy becskeréki tanár ellen. Becskerekről jelentik: Prédics Dragolyb becskeréki tanító a közoktatásügyi minisztériumban feljelentést tett a becskeréki kereskedelmi iskola egyik tanára ellen, akit a tanár tanusít, hogy lenyúlt, aki egy óránt jó tanuló, az érettségijét a bűszuból két tantárgyból elcsúsztatva feljelentésben még azelőtt közölte, hogy a tanár egy másik növendékét úgy segítette át a maturán, hogy elől elárulta neki a tételt. A feljelentésre *Patosnyák* miniszteri inspektor hétfőn Becskerekre érkezett, ahol megindította a vizsgálatot annak kiderítésére, mennyiben felelnek meg a valóságnak Prédics állításai.

— Elítélték Venizelosz szolgáját. Athénból jelentik: Venizelosz Zerkakisz nevű szolgáját, aki a párisi görög tengerészeti attasét agyonlötte, négyévi fegyházra ítélték. Az ítélet végrehajtását azonban felfüggesztette a bíróság.

— Betörő asszony. Novisadról jelentik: Penincs Krisztina alsóaboli asszony Cserevicre ment látogatónba. Cserevic Szamocsetin Szávó vendéglősnél szült meg, ahol a vendéglős távollétében bejárt a lakásába és a szék elé tekert egy nagy mennyiségű élesztőt és ezerkétszáz dinárt magához véve, megszökött. A csendőrség elfogta és beszállította a novisadi ügyészségre.

— Kifosztotta férje lakását. Novisadról jelentik: Mamentár Pavica susli nő közös háztartásban élt Titelen Ersalj Todor vasutással. A nő két hónappal ezelőtt megbetegedett, mire beszállították a novisadi kórházba veje, a cztályára, azonban azonban két héttel ezelőtt megözölte. Híramen újra feltele, ahol Ersalj vasútállomásán kifosztotta közös lakását és megszökött. Ersalj feljelentése a rendőrség felvonó elfogta és beszállította a novisadi ügyészségre. Felgyógyulásáig kórházban helyezték el.

— Ötszáz magyar diák helyett harminc. című legutóbbi cikkünkkel kapcsolatban a mallidjosi iskola igazgatósága annak közlését kéri, hogy az ottani magyar elemi iskolai tanulók a jövő tanévben is magyar osztályokba fognak járni, mert nincs semmi akadály annak, hogy oda felvegyék őket.

— **Pasics állapota javult.** Beogradból jelentik: Pasics állapotában hétfőn tovább tartott a javulás. A miniszterelnök már fogadta barátait és a politikusok látogatását, akikkel hosszasan eltanácskozik. Minthogy orvosai hosszabb pihenést ajánlottak Pasicsnak, általában az érdeklődés aziránt, hogy pihenése alatt ki vezeti majd a radikális párt ügyeit? Erre vonatkozólag máris több kombináció van forgalomban. Ezzel kommentálják azt a körülményt is, hogy *Sztanoflovics* Aca, a radikális párt nyugalomba vonult vezető tagja néhány nap óta Beogradban tartózkodik, ahol meglátogatta Pasics miniszterelnököt és *Zsifkovics* Ljubát, a pártklub elnökét, akikkel hosszasan tanácskozott.

— **Painlevé keddi beszédétől várják a francia helyzet tisztázását.** Párisból jelentik: A szocialista párt vezetősége holnapig szabott határidőt annak a bejelentésére, hogy kik akarják a kormányt továbbra is támogatni és kik ellenzik a támogatási politikát. A pártvezetőség aztán holnap véglegesen fogja közölni elhatározását a kartel többi három pártjával. Eddig szocialista részről nem jelentettek be interpellációt a marokkói kérdésben és a párt nem is akar vitát provokálni. Ami az ellenzéki jobboldalt illeti, az várakozó álláspontra helyezkedik. Minden attól függ, milyen hatást fog tenni Painlevé keddi beszéde. Ha a szocialistákon és a jobboldali ellenzéken fordulna meg a dolog, akkor nem volna rosszabb vita, de a kommunisták nagy kirohanásra készülnek Painlevé ellen.

— **Kedvezően haladnak a jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalások.** Beogradból jelentik: A jugoszláv-magyar kereskedelmi tárgyalások kedvezően haladnak előre. Néhány napon belül aláírásra kerülnek a kölcsönös tartozásokról és követelésekről szóló konvenciók.

— **Ujabb akadályok a molgunarasi templom építése körül.** Maliidjósról jelentik: A molgunarasi pusztán tervezett katolikus templom felépítése körül újabb akadályok merültek föl. A lakosság nagyobb része kijelentette, hogy nem hajlandó az építkezési céllal kivett hitközségi adókövetelést megfizetni és a jobbra szegényeselléremberek az apostoli adminisztrációhoz memorandummal fordultak, amelyben az adóbehajtások megakadályozását kérték. A memorandum következtében kiszállt Gunarasra *Mejer* József molipapát, aki meggyújtotta a vallási adók miatt elkeresedett híveket, hogy az egyházi hatóság más módon fogja a templom felépítésének kérdését megoldani.

— **A szekicsi kaszinó megalakulása.** Maliidjósról jelentik: Szekics községben a nagyvendéglő helyiségében kaszinó alakult, amelynek nemzeti és idegenforgalmi célból a község minden polgára tagja lehet.

— **Kisiklott az Orient-expressz.** Bukarestből jelentik: Majduem végzetes szerencsétlenség történt Havarnik állomás közelében. Hétfőn délelőtt az Orient-expressz halókocsija és az egyik Pullmann-kocsija kisiklott és hétszáz méterrel megrongálta a pályát. Mint megállapították, a szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy a mozdonyvezető ittas volt és az egyik kanyarodónál a megengedettnél nagyobb sebességgel vezette a vonatot. A mozdonyvezető csak akkor állította meg a gépet, amikor az utasok rémületükben segítségért kiáltottak.

— **Tízezer dinárt eredményezett a csantaviri gyermeknap.** A csantaviri gyermeknap szép anyagi sikert ért el. Mint most megállapították, a csantaviri gyermeknap tízezer dinárt jövedelmezett.

— **A novisadi evangélikus egyház konventje.** Novisadról jelentik: A novisadi evangélikus egyház vasárnap délután tartotta meg egyetemes konventjét, amelyen megejtették a múlt konventen elmaradt tisztújító választást is. Felügyelő *Lutze* Agost, második felügyelő *Madroch* András, pénztáros ifj. *Burghard* Dániel, könyvtáros ifj. *Kalbina* Tibold, jegyző *Wechselmann* Valter, kolagondnok *Forster* Géza lett. Presbíterekké *Baanhauer* Arnoldot, *Burmann* Sándort, *Denner* Lipótot, *Haas* Fülöpöt, *Leich* Róbertet, *Neubauer* Istvánt, *Reich* Rezsőt, *Róth* Györgyöt, dr. *Szalontai* Zoltánt és *Weisz* Vilmost választották meg.

— **Egy hétre betiltották az Aradi Közlönyt.** Aradról jelentik: Az Aradi Közlöny egyik cenzurázott közleményében bentmaradt az a rész, amelyet a cenzor törölt. A szerkesztőség igazolta, hogy technikai hibából történt a közlés, mely egyébként is ártatlan tartalmú, a hatóság mégis megtorló intézkedést tett és egy hétre betiltotta a lap megjelenését.

— **Megjelent Radó Imre új regénye.** Mint már megírtuk, a budapesti *Pantheon* könyvkiadóvállalat megszerezte a *Bácsmegyei Napló* olvasói által is előnyösen ismert vajdasági írónak, *Radó* Imrének új munkáját: „Az akarat szárnyán” című regényt, amely a „Bálint István története” alcímet kapta és hétfőn jelent meg Budapesten, izléses és artisztikus külsővel. A vajdasági magyar közönséget különösen érdeklő regény a jövő héten már itt is kapható lesz a *Kurir* terjesztésében. Azok, akiknél előfizetési iva vannak, küldjék azokat mielőbb be a *Kurir* címére, hogy a könyv szétküldésében zavarok ne álljanak be.

— **A suboticei vasmunkás-csoport és a Munkás-Otthon.** A jugoszlávai vas- és fémmunkások szövetségének suboticei csoportja a szakszervezeti tanács legutóbbi nyilatkozatával szemben annak megállapítását kéri, hogy a rendőrség nem hozott még végérvényes döntést a csoportnak a Munkás-Otthonból való kilakoltatásáról. A vasmunkás-csoport vezetői kifejtették a rendőrség előtt azokat az okokat, amelynek alapján jogot formálnak a Munkás-Otthonban lévő helyiségre. A rendőrség ezért — a vasmunkás-csoport nyilatkozata szerint — az ügy teljes kivizsgálásáig felfüggesztette a negyvennyolc óra alatti kiköltözésre vonatkozó szóbeli intézkedés hatályát. A szaktanács többi vádjaira pedig csupán az a megjegyzése, hogy ő az ügyet nem szellőzteti tovább és nem reagál az alaptalan támadásokra, mert a suboticei vasmunkásság teljesen tisztában volt a helyzettel, amikor elhatározta az új szövetséghez való csatlakozását.

— **Házasság.** Hermann Fricike (Subotica) és Glückstal Mór (Senta) folyó hó 21-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Az Unió színházak kényszerregezési tárgyalása.** Budapestről jelentik: Hétfőn délelőtt tárgyalta a bíróság az Unió színházüzem részvénytársaság kényszerregezési ügyét. *Csathó* Kálmán vagyongazdálkodási elnök bírálta a Faludi-rezsimek gazdálkodásáról és kijelentette, hogy különösen a starfizetések terhelték meg a színházak költségvetését. A négy színház közül egyedül a Király-színház volt aktív, a többiek az egész szezonban milliárdos passzívával küzdöttek. Az elnök felszólítására az Unió ügyvédje száz százalékos kielégítést ajánlott a hitelezőknek, tekintve, hogy az Unió 42 milliárd korona vagyonával szemben csak 12 milliárd teher áll szemben. A hitelezők kielégítését az Unió két éven belül ígéri, az első évben negyven, a másodikban pedig hatvan százalék kifizetésével. A kényszerregezési tárgyalást szeptemberben folytatják és a döntésre akkor kerül sor.

— **Londoni munkanélküliek gyűlése.** Londonból jelentik: A munkanélküliek a mostani vasárnapot a maguk napjának választották és a fővárosban három különböző helyen népgyűléseket hirdettek, de a vidéki városokban is mindenütt munkanélküli gyűlések voltak, amelyeket a munkáspárt alsóházi képviselői hívtak össze. A Trafalgar Square-on több mint tízezer ember gyűlt össze. A szónokok minden gyűlésen a munkanélküliek helyzetét ismertették, követelték ennek a legfontosabb problémának sürgős megoldását, mert a legutolsó két hét alatt 110.000 munkással szaporodott a munkanélküliek száma, úgyhogy most Angliában 1,300.000 munkanélküli van.

— **Megint harminc magyar család.** Maliidjósról jelentik: Fehérvártól és a környékéről a jövő tanárvételek közeli napokban harminc magyar család vándorol Braziliába. Kivándorlásukat valamennyien a nagyarányú munkanélküliséggel indokolják.

Szép Ernő:

Egy-egy lélegzet

Csillagok

Éjjel felé az ég alatt
Oly hangulat esett le rám
Hogy fent az ég az óceán
S a csillagok aranyhalak

A margaréta

Valami szél most fújni kezdett
Nem érzem én, nem érzik azt a fák
Nem érzi azt a végtelen világ
Csak egy pár margaréta reszket

Jó

De jó a sirba lejteti
Hitet, hazát elejteti
Világokat felejteti
Feltámadást se sejteti

A fák

A fák, a fák
Mert itt járok éppen
Indúlnak szépen
Hátrálnak, járnak
Mint néma katonák
Fordúlnak jobbra át
Fordúlnak balra át
Megállnak nézni a csodát
S a fák, a fák
A fák is hirtelen
Megállnak velem.

A gyertyának repült a lepke

Az a kevécs kis sercegés
Amint a gyertyának repült a lepke és
A szárnya megégett:
Az az élet

— **Halálos robbanás egy pécsi rakétagyárban.** Pécsről jelentik: A Skoko-dűlő 1. szám alatt lévő Vadnay Gyula-féle rakétagyárban robbanás történt, amelynek egy halott és egy súlyosan sebesült áldozata van. Két munkásnak, akik szintén a gyárhelyiségben voltak a robbanás pillanatában, sikerült kellő időben kimenekülniök a helyiségből. A katasztrófát az okozta, hogy *Sender* Margit gyárimunkásnő az egyik rakétát le akarta szorítani, de ezt vigyázatlanul tette, mire a rakéta felrobbant. A leány ijedtében, ahelyett, hogy az égő rakétát kidobta volna az ablakon, beleejtette az előtte fekvő puskeporos vegyületekbe, amely felrobbanva, pillanat alatt lángbaborította az egész helyiséget.

— **A konyhakés.** Novisadról jelentik: N. S. tizenhétéves novisadi munkásegy hétfele délelőtt az uccán egy konyhakéssel rátámadt *B. Sándor* kereskedősejre. Az elheseredett leány kezéből a járólakók elvarták ki a kést és átadták a községi posta rendőrnek. A káros leány azt vallotta a rendőrségnek, hogy *B. Sándort* szerelmi féltékenységből akarta megölni, mert a fiú, akivel hat hónapig együtt élt, elhagyta. Gyilkosság kísérlete miatt megindult ellene az eljárás és átkísérték az ügyészség fogházába.

— **Eihalasztották a francia-spanyol konferenciát.** Madridból jelentik: A francia-spanyol marokkói konferenciának hétfőre kitűzött ülését a szakértők hosszúra nyúlt tanácskozásai miatt keddre kellett halasztani. A marokkói partvidék őrzése már megkezdődött. A hajók, amelyek a fegyvercsempészt lehetetlenné fogják tenni, francia és spanyol zászló alatt cirkálnak. Egyelőre csak három kilométernyire figyelik a partokat, de később a parttól hat kilométernyire fognak cirkálni. A madridi török nagykövet kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy a mohamedán világ nem támogatja Abd el Krimet, mert lázadónak tartja.

— **Rablóbanda garázdálkodik Bukarest környékén.** Bukarestből jelentik: Bukarest környékén a falvakban nagyobb, fegyverekkel felszerelt rablóbanda garázdálkodik. A rablóbanda vasárnap megtámadott egy hét szekérből álló utazótársaságot, amelyet kifosztott. Az utasok és a rablók között fegyveres harc keletkezett, amelynek több sebesültje van. A sebesülteket a kórházba szállították. Ugyancsak rablók garázdálkodnak Gumesci faluban is, ahol két embert harc közben megsebesítettek.

— **Öngyilkos lett egy tizenöt éves leány.** Budapestről jelentik: Hétfőn délelőtt *Gál Erzsébet*, *Gál Ödön* Garzgyári főmérnök tizenöt éves leánya a *Stefánia*-ut 25. számú ház második emeletéről az ucca kövezetére vetette magát. A leány súlyos belső sérüléseket szenvedett úgy, hogy felépülésében nem bíznak az orvosok. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— **Félholtra verte feleségét.** Szentáról jelentik: *Milosevics* Zsivonjin korcsmáros szóváltásból eredően olyan brutálisan megverte feleségét, hogy fejét több helyütt a botjával beszakította. A vásárból kocsin kellett a súlyosan összevert asszonyt a kórházba szállítani. Állapota életveszélyesen súlyos.

— **Meghívó.** A suboticei vásár és kiállítás mezőgazdasági osztálya pénteken, június hó 26-ikán délután két órakor a *Lloyd* helyiségében ülést tart, amelyre ezen az uton is meghívják a mezőgazdasági osztály tagjait. A mezőgazdasági osztály kéri, hogy az idő előrehaladtóságára való tekintettel a tagok az ülésen minél számosabban jelenjenek meg.

— **Öncsonkítás a biztosítási díjért.** Bécsből jelentik: A napokban történt *Mödlingben*, hogy az ott lakó *Marek Emil* igazgató, miközben egy találmányának modeljén dolgozott, baltával a szó szoros értelmében levágta a lábát. A súlyos baleset a törvényszéket fogja foglalkoztatni, mert a biztosító társaság gyanusnak találja a dolgot. *Marek Emil* igazgató ugyanis csak néhány héttel ezelőtt 400.000 dollárra, vagyis 25 millió dinárra biztosította magát baleset ellen és a biztosító társaság nem akar fizetni, mert gyanakszik, hogy öncsonkítás történt. A vizsgálat már megindult.

— **Dr. Majoros István fogorvos-szakspecialista** a nyári hónapokban június 21-től augusztus 31-ig hétköznapokon 1/8—1-ig rendel. Déltűn, valamint vásár- és ünnepnapokon nem rendel.

A *Deutsche Medizinische Wochenschrift* Németország legelterjedtebb orvosi hetilapja. Legújabb, június 19-iki számából kiemeljük a következő tanulmányos közleményeket: *Moro* Professor és *Keller* (Heidelberg) tanulmányát a bőr szerepéről a tuberculozishoz, *Hans Much* (Hamburg) széles perspektívákat nyújtó cikkét a klinikai kutatás biológiai alapjairól, *Groedel* és *Huber* cikkét a gyermek görcseivel kapcsolatos bénulásokról. Ezenkívül még 10—15 egyéb cikk, könyvismertetések és az orvosi szaklapok ismertetése teszi ki a lap további tartalmát. Kapható a *Kurir*-nál, *Suboticán*.

— Beogradi operaénekes hangversenye Palicson. **Ertl Rudolf**, a beogradi Opera baritonistája június első napjaiban Palicson hangversenyen lép fel. Ertl Rudolf nevét és művészetét a közönség nagyrésze ismeri az ország különböző részeiben megtartott hangversenyekről és palicsi fellépése újabb tanúságot fog tenni művészi képességeiről. A koncert a vígadó termében lesz a következő programmal: 1. **Brahms**: Mezei magány. Májusi éj. 2. **Schubert**: Szerelmi üzenet. 3. **Muszorgszki**: Szerenád a »Halál dalai« című ciklusból. 4. **Csajkovszki**: Anyegin Eugén, recitativo és ária. 6. **Gounod**: Valentin imája a »Faust« operából. 7. **Verdi**: Luna gróf áriája a Trubadurból. 8. **Leoncavallo**: Prológus a Bajazzókból. A hangverseny után táncmulatság lesz.

— **Kissingen-fürdő**. Észak-Bajorország egyik legkeresettebb furdőhelye, amelynek nemcsak pompás természeti szépségei, hanem híres hatású gyógyforrásai is népszerűséget biztosítanak. A gyönyörű furdőhelyet, ahol évente 50.000 vendég fordul meg, az orvosok gyomor- és bélbetegeknek ajánlják. Különösen nevezetes Kissingennek az a forrása, amelyet Boxberger gyógyszerész 1738-ban fedezett fel. Boxberger neve egyébként is híressé vált kissingeni gyógypreparátumai révén, amelyek világszerte ismeretesek.

Huszonöt éves találkozó. Felkérem osztálytársaimat, akikkel 1900-ik évben a suboticai községi főgimnáziumban együtt érettségiztünk, hogy f. hó 27-én este 8 órakor Budapesten, a Margitszigeten (Felső-Szigeti vendéglő, a furdő mögött) tartandó összejövetelen való részvételi szándékukat velem lehetőleg mielőbb levélben közöljék. Dr. Robicsék Béla, Budapest, VI., Teréz körút 27.

Női- és gyermekfehérneműt a legújtanysabb áron a »Dama« fehérneműszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Mielőtt vásárol jégsekreányt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégsekreány-, fabutor- és rezárugyárától Subotica, Jugoviceva 25.

SPORT

A Lelbach-istálló győzelme a beogradi derbyn

A vasárnapi jugoszláv derbyn, mint jelentettük, a szuboticai Lelbach-istálló **Rabló** nevű versenyparipája, amelyet Tombác lovagolt, futott be egy hosszal elsőnek. Az izgalmas és általános érdeklődéstől kísért futamról és a győzelemről a beogradi lapok a következőképpen számolnak be: A versenylovakat a lovászmesterek először élvezették a bírói tribün előtt, ahol **Miletics** Krsta földművelésügyi miniszter és a dunai lovaregylet vezetőségének tagjai, dr. **Jankovics** Velizát elnökkel álltak. Ezután a lovak a starthoz elolpoztak. Az első indulás nem sikerült, az utabb indulás igen gyors volt és **Virgil** vezetett, erős iramban. Közvetlenül utána **Brka** és **Rabló** futottak, a többi ló egy csomóban, hátrább. Így futottak le 1600 métert és itt **Liuboten** került a még mindig élen lévő **Virgil** mögé. A kétezredik méternél **Vojvoda** került az élre, utána **Liuboten** és **Rabló** futottak. Ebben a sorrendben futották végig a második forduló. Mielvnt a finishbe kerültek, **Rabló** erős küzdelmet kezd **Vojvodával** és váratlanul beért. Ötven méterrel a cél előtt néhány élénk előszókéssel tuhaladia és egy hosszal elsőnek ér be. A nézők lelkesen üdvözölték a derby eredményét. A futás gyönyörű volt és a Lelbach-istálló teljesen megérdemelt győzelemhez jutott. A verseny végeztével a dunai lovaregylet elnöke üdvözölte **Lelbach** Gyulát és átnyújtotta neki a díjat: egy ezüstpatkót és a

győzőkoszorút. **Lelbach** Gyula a közönség lelkes tapsai közben vezette el a győztes lovat a tribün előtt.

Az amerikai sprinter- királyok veresége Berlinben

Berlinből jelentik: Hatalmas közönség gyűlt össze a berlini kis olimpiászon, hogy tanuja legyen a különböző nemzetekből rekrutálódott hatalmas gárda összecsapásának. A több mint negyven ezer főnyi közönség végül azzal a tudattal térhetett haza, hogy a német atlétika hatalmas fejlődésben van. A verseny szenzációját a két amerikai sprinter- király, **Paddock** és **Murchison** adta meg. Az igazi szenzáció azonban akkor következett be, amikor **Paddock** már az előfutamban kiesett, **Murchison** pedig a döntőben rettenetes küzdelem után ötödik helyen végzett.

Részletes eredmények a következők: 100 m.: 1. Houben 10.6, 2. Koernig 10.6, 3. Van der Berge 10.8, 4. Borner 10.9, 5. Murchison 10.9.

200 m.: 1. Van der Berge 22.5, 2. Schüller 22.8, 3. Murchison 22.9.

400 m.: 1. Schmidt 50, 2. Paulen 51, 3. Gretersmann.

800 m.: 1. Martin 1 p. 56.5 mp. 2. Johann 1.58.

1500 m.: 1. Scherer 4 p. 05.2 mp., 2. Walpert, 3. Helgad.

110 m. gát: 1. Peterson 15.1, 2. Trossbach 15.4.

Diszkoszvetés: 1. Niittymaa 41 m. 97 cm.

Geregyvetés: 1. Klumberg 58 m. 47 cm.

Távolugrás: 1. Tommasi 703 cm., 2. Klumberg 689 cm.

Rudugrás: 1. Petersen 370 cm.

4x100-as staféta: 1. Kreefeld 43.3, 2. Charlottenburg, 3. Berlin.

Svédstaféta: 1. Svájc 2 p. 04 mp. 2. Hollandia, 3. Németország, 4. KAOE, 5. Finnország.

Pozsony:

Pozsony komb.—VAC 3:2.

Budapest:

ETSC—URAK 3:2.

BTC—UMTE 1:0.

Stockholm:

Svédország—Németország 1:0.

Koppenhága:

Dánia—Norvégia 5:1.

Zürich:

Uruguay—Young Boys 5:1.

Páris:

Wacker (München)—Red Star 1:1.

Lemberg:

Pogon—Krakowia 1:1.

Antwerpen:

Hakoah—Royal Auvers 5:1.

KINTORNA

Weisz urat este félrehívja Blaustein a kávéházban.

— Szaladjon haza — mondja neki izgatottan —, most ott találhatja a feleségénél a Rottmant.

— Mit szaladjak? — feleli Weisz ur — ahogy én a Rottmant ismerem, ott találom még reggel is.

Két ur találkozik az uccán.

— Hogy van a kedves felesége? — kérdi az egyik.

— Nevetni fog — hangzik a válasz — tegnap meghalt.

— Ne mondja. Lehetetlen.

— Lehetetlen? Tudja mit, jöjjön velem a hecc kedvéért és győződjön meg róla a saját szemével.

Járásbíró előtt.

A bíró: Maga állítólag azt mondta a panaszos Frühwirt Zalánról, hogy utolsó, piszkos, zsebtolvaj. Igaz ez?

A vádlott: Hogyne lenne igaz. Csak-hogy én nem mondtam.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. június 22.

Zürich deviza 8.90.

Budapest deviza 1225—1236, valuta 1208—1230.

Prága deviza 58—58.50, valuta 57.625—58.125.

Berlin deviza 72.45—72.65 milliárd márka, valuta 71.6—72 milliárd márka.

Bécs deviza 1228—1226, valuta 1217—1223.

London deviza 281.

Newyork deviza 1.74.

Zürich, jun. 22. Zárlat: Beograd 8.90, Páris 23.95, London 25.03, Newyork 515, Brüsszel 23.90, Milánó 19.23, Amsterdam 206.60, Berlin 122.625, Bécs 0.0072525, Szófia 3.75, Prága 15.25, Varsó 98.875, Budapest 0.007240, Bukarest 2.55.

Beograd, jun. 22. Zárlat: Amsterdam 23, Berlin 13.84, Bécs 8.17, Bukarest 28, Geni 1127.03, London 282.40, Milánó 220.85, Newyork 58.11, Páris 271.60, Prága 17.270. Valuták: Francia frank 272.

Noviszedi terménytőzsde, jun. 22. Tengeri búzka 192.50 dinár, búcskai dunai hápa 180.00, K. D. 180.00, Szeremi K. D. 185.00, tengeri 2. sz. búcskai főző 616 dinár. Forgalom: tengeri 3800, liszt 100 mm.

Budapesti állatvásár, jun. 22. A vágómarhavasárra felhajtottak 543 darab vágómarhát. Vomatott üzlet mellett az elsőrendű minőségűek árai változatlanok, közepes és gyöngeminőségek azonban kilogramonként körülbelül 500 koronával olcsóbbak.

Csikági gabonátőzsde, jun. 21. Buza júliusra 155.25, buza szeptemberre 153.625, buza szeptemberre 154.675, Tengeri júliusra 108.50, tengeri szeptemberre 108.75, tengeri decemberre 90, Zab júliusra 49.375, zab szeptemberre 50, zab decemberre 52.50, Rozs júliusra 107.75, rozs szeptemberre 109.25, rozs decemberre 112.

Newyorki gabonátőzsde, jun. 21. Buza őszi vörös 199.25, buza őszi kemény 174.25, Tengeri 119.75. Az irányzat buzánál és tengerinél csendes.

KÖZGAZDASÁG

Szeptemberben

teszik közzé az új vasuti tarifát A vámtarifa és az adókérdés az iparosok országos kongresszusán

Beogradból jelentik: Az ország iparostestületeinek központi szövetsége vasárnap tartotta meg évi közgyűlését Beogradban. A kongresszuson többek között a vajdasági maltnok szövetsége és a veliki-beeskereki kereskedelmi kamara is képviseltette magát.

Először a szövetség vezetőségét választották meg. Elnökké újból **Bojloni** Ignácot (Beograd), alelnökké **Alexander** Sándort (Zagreb) és dr. **Windischer** Francot (Lubljana) választották.

A szövetség mult évi működéséről dr. **Csurcsics** Gyóka titkár referált, majd dr. **Gregories** a vámtarifa és az adózás kérdését ismertette. Az előadó üdvözölte az új vámtarifa kibocsátását, amire az iparosok már régóta vártak. Az ismert vámtételeket azonban bizonyos nyersanyagokra vonatkozólag is többé-kevésbé felemelték, ami illuzóriusá teheti a készgyártmányok védővámjának előnévit. A szomszéd államokkal való kereskedelmi szerződések megkötése után

mérlegelni kell majd, hogy mely vámok maradjanak érvényben. A belföldi-ipar hasznát fogja látni annak, hogy az új vámtörvény megszüntette az eddigi kedvezményes és vámentes importot. Fontos a tarifa negyedik szakasza, amely elrendeli, hogy a vámazsiót az aranyparitás szerint kell számítani. Az exportvámnál sajnálatlalt kell konstataálni, hogy az eddigi vámtételek megmaradtak és hogy bizonyos termékek, mint a hus és a vasuti talpifa kivitelét megtiltották. Az iparosokat az is meglepi, hogy a kormány fenntartja a zsír és liszt vámentességét, annak ellenére, hogy a viszonyok 1922. óta megváltoztak.

Ezután az előadó az adózás kérdéséről beszélt. Megállapította, hogy a részvénytársaságok egyesadója tekintetében a legutóbbi tizenkettőtörvény bizonyos enyhítéseket tett, de ugyanekkor a megduplázott rokkantadó és az előfogadó bevezetésével gondoskodott arról, hogy az adóterhek sulya ne enyhüljön. A fizikai munkások kétszázalékos adójának levonási kötelezettsége nagy terhet ró a vállalatokra.

Végül a készülő új vasuti tarifáról mondott el részleteket az előadó. Az új tarifa az egész ország vasuti hálózatában az egyszerű töredelen viteldijszámítást fogja bevezetni. Az egyes tételek magasságáról a minisztérium nem adott felvilágosítást, de előreláthatólag az új tarifátételek magasabbak lesznek a régieknél. Ily módon fedezik az eddigi tört tarifák megszűnésével előálló különbözetet. A kiviteli szállítási tarifa ötvenszázalékos kedvezményeket fog megállapítani, különösen a hazai kikötők felé irányuló forgalomban. Az új vasuti tarifa egyébként valószínűleg szeptemberben válik ismeretessé.

A fejtegetéseket hosszabb vita követte, amely után a gyűlés határozatokat hozott a tárgyaló kérdésekről.

„Kulcs“-harisnya?

A legjobb és legolcsóbb harisnya, mert 1 pár „Kulcs“-jeggel ellátott harisnya (vörös, kék vagy arany jeggel) annyi ideig tart mint 4 másik pár.

Vegyen próbára 1 párt!
Nagybani árszító

Márkus Simon és Lipót, Subotica

Reményi M. fényképész-mester felvételeit ismét személyesen eszközli.

Ez Bayer híres fájdalom csillapító

Aspirin tablettáinak

eredeti csomagolása.

Figyeljünk a kék-fehér-piros védjegyre!

SCHACKLETON

H. R. Mill könyvéről¹⁾

Irla: Halász Gyula

Sir Ernest Shackleton életrajzírója a könyvét azoknak ajánlja, akik a legjobban ismerték, mert legjobban szerették. Ő maga is ezek közül való.

Hét jellegzetes arckép van a kötetben Shackletonról, tizenegy éves korától negyvenhét éves koráig. Érdekesebb ezek a képek, de — szeretnék ismerni a közbeeső képeket. Dr. Mill könyve kielégíti ezt a kívánságot: simán pergő film módjára vonultatja el előttünk hőseinek lelki és szellemi fejlődését, s ebből a képsorozatból végül egy kép kerekedik, és végsődik bele emlékezetünkbe. És ez a kép szinte érzékeltetően életteljes, mert hiszen nemesak térbeli, de időbeli távlatra van. Azt mondhatnók: négy dimenziójú.

Gyermekkor

Az életrajzíró egy-egy szava, adata, fölvillanó fényvel világít bele hőse életébe. Följegyzői Shackleton édesanyjának visszaemlékezését kisi fiáról: »Az első tizenhét hónapban féltettem a fiamat, tulságosan is jó erre az életre (he was too good to life). Soha nem sírt; kék szemével és aranyhajával olyan volt, mint valami angyal. De ahogy pergetek az évek, az ijesztő tünetek (alarmling symptoms) enyhültek.«

Egy indiszkrét följegyzés megörökíti, hogy a délsarki viharok rettenthetetlen hőse gyermekkorában egyszer bebújt a szekrénybe a mennydörgés elől.

Sok kedves apróságot gyűjt egybe Mill a nagy utazó gyermekkorából. Amikor a nevelőnő a földgömb tulsó oldalán élő emberokről magyaráz neki, a hét éves fiúcska a kert végében nagy hévvel nekifog, hogy aknát furjon a földbe, abban a reményben, hogy így rövid úton kilyukad majd — Ausztráliában. Végül is a háztulajdonos vet véget Shackleton »első antarktikus expedíciójának«. Szenvedélye az alagut-vadás.

Költői hajlam

Hét-nyolc éves korában molhón olvassa Hall könyvét: *Life with the Eskimo*. Tíz éves korára fölfal minden sarkvidéki munkát, amihez csak hozzáfér. Később feledésbe merülnek ezek az olvasmányok, érdeklődése másfelé terelődik, de — az emlékek visszajárnak. Semmi sem tűnik el nyomtalanul életünkben.

Ernest Henry Shackleton 1874 február 15-én született Írországban. Élete első hat esztendejét szülőfajájában Kilkében (Kildare county) tölti, a rákövetkező négy évet Dublinban. Tíz éves korában hajózik át először az Ir-tengeren, Angliába. Apja, mint orvos Sydenhamben telepszik meg, a London melletti »Kristálypalota« közelében. A kis ir gyerek eleinte megdöbben a londoni füleket rémes ir tájszólásával. 1887-től 1890-ig a Dulwich College bejáró növendéke. A Shackleton név a tanulók érdemrendi névsorában »majd mindig messze délre kerül az egyenlítőről, néha veszedelmesen közel a sarkhoz.«

Apja orvosnak szánja, de meghajlik fia elnyomhatatlan kalandvágya előtt. Bölcsen azt gondolja, hadd menjen csak a fiú a tengerre, ez a legbiztosabb mód, hogy kiábránduljon belőle, ha meg nem ábrándul ki, ugyis jó. Próbautazásra küldik, vitorlázóhajón. Első útja Valparaisóba viszi. A Horn-fok körül, tél derekán, fenyegető vihar lepi meg a hajót. A kis

legény pompásan megállja helyét. A hajón talál egy Longfellow-kötetet. Betéve megtanulja.

Szerilem

Második útján bejárja India, Ausztrália, Dél-amerika kikötőit. Edzett férfiként kerül haza husz éves korában. Egyik nővére — nyolc nővére volt! — elmondja neki, hogy megismerkedett egy kedves lánnyal, Emily Dormannal és nagyon megszerette. Kiderül ekkor, hogy Shackleton kisfiú korában már »vágó szemmel követte a lányt«, bár soha nem merte megszólítani. Ő lett később a felesége, majdan özvegye, három árvájának édesanyja.

Csakhamar újabb útra indul, ekkor már gőzhajón, Kinába, Japánba, Észak-Amerikába. Nagasakiban két könyvet vásárol: egy rímzótárt és egy ókori lexikont. 1879 tavaszán, rózsanyiláskor, néhány hétre hazatér Sydenhambe. Ekkor mutatják be nővére barátjának. Együtt indulnak be Londonba, nézik meg a muzeumot és képtárlatot. Miss Dormann kedvelteti meg vele Brownigot. A világ átalakul hősiük körül. Sohasem járt még ily messze, mint ekkor, a fagyos déli sarkvidéktől. »Derűsebb és melegebb tájak felé vitorlázott«. És mégis: ekkor dönt el a sorsa, amely egy évtizeddel később az Antarktisz szívébe sodorja!

Amikor, huszonnégy éves korában, megszerzi a parancsnoki oklevelet (*Master's certificate*) — már nem elégi ki ez a szép siker. »Valami érdemes dolgot szeretne véghezvinni, nemesak magáért, hanem — Ő érte.«

A hatodik világrészben

A délafrikai háboruban csapatokat szállít a hajója a Fokföldre. Utjára könyvet ír Shackleton, kétezer előfizetőt gyűjt és — Kiplinggel irat mottót a könyve elé.

A Fokföldön hallja, hogy a norvég Borchgrevink partraszállott a délsarki szárazföldön és eljutott a 78° 50' déli szélességre. Arról is tud, hogy a Royal Society és a Royal Geographical Society délsarki expedíciót szervez. Ez már nekivaló alkalom lenne!

1901 elején elindul utolsó utjára kereskedelmi gőzösön. Társaságától szabadságot kap, hogy résztvehesen a Scot parancsnoksága alatt álló nemzeti délsarki expedícióban. Kapitánya lehetne immár egy gyönyörű személyszállító hajónak, de ő többre vágyik és a Junior Officer szerény rangjában elszegődik a parányi Discovery-re

Évtizedes világbolyongásában elvetődött az öt világrész minden tájára; ettől fogva életének több mint két évtizedét — halála napjáig — a hatodik világrész föltárásának szentelte.

Az első Scott-expedícióhoz való csatlakozása alkalom volt csak, semmi több. Éppoly örömet elszegődött volna egy másik hajóra, amely netalán kincskeresésre vagy egy elveszett sziget föl-kutatására indul. Akkoriban még nem esábitotta a sarkvidék s a tudományos kutatás sem izgatta. De leküzdhetetlenül hatalmába ejtette a szenvedély, hogy örökké ragyogó nevet vivjon ki magának és — választottjának, akitől immár jegyesként bucsuzik.

Senki sem sejtí bajtársai között a Discovery-n, hogy a fiatal alhadnagy rendkívüli tevékenységének, rajongó hevíülésének hajtómotója a — szerelem.

Életrajzírónk poétikus részleteket közöl Shackleton kiadatlan naplójából. Shack-

leton eleinte azt hiszi, simán ejátálnak a sarkra, s már színezgeti magában a diadalmas visszatérést, milyen jó is lesz valami kényelmes állás melegeben sütkérezni odahaza. De bizony nem megy ilyen simán a dolog. Kinos erőfeszítéssel vánszorog a kis csapat hazafelé a téli szállásra. Hősünket leteperi a skorbut, állapota napról-napra hanyatlak.

Orvosi tanácsra Scott hazaküldi Shackletont, a Morning segítőgőzösön. Shackleton keserű csalódással törődik bele sorsába, de már ekkor megfogadja, meg fogja mutatni a világnak, hogy igenis rátermett ember a sarki kutatásra, talán a legeslegérátermettebb.

Tevékeny részt vesz ezidőtájt két segítőhajó fölszerelésében. Egyik a Terra Nova, másik az Uruguay. A Terra Novát Scottért küldik, az argentinai Uruguay-t pedig a hajba jutott svéd délsarki expedíció megmentésére küldik ki.

Shackleton, az újságíró

Írói hajlamai és örökké bizonytalan anyagi helyzete az újságírás felé terelk. Pearson folyóiratának, a Royal Magazine-nek másodszerkesztőjévé nevezik ki. Újságíró kollégái hamar fölismérik, hogy Shackleton »nem az az ember, aki irni szokott, de eleven példája annak az embernek, akiről irni szokás: olyan ember, aki cselekszi a dolgokat.«

1904 elején megválasztják a skót földrajzi társaság titkárává.

1905 februárjában megszületik első gyermeke, Rae. Az apa, hogy jövőjét biztosítsa, érdeklőséget vállal egy do-

hánytermelő társaságnál.

Az Antarktisz szívében

1906 karácsonyán születik meg Cecily lánya. Senki nem sejtí, hogy a boldog apa agyában forr, érik a második sarki utazás terve. Beardmore barátja előtt tárja föl elsőnek a titkos gondolatot. Beardmorenak tetszik az ötlet, magára vállalja a költség tekintélyes részét. »Könnyebb expedíciót tervezni, mint — elmondani a tervet a feleségnek«. De azért rászánja magát a vállomásra. Shackletonét lesújtja a válás, de teljes erejével támogatja férjét. Sietős a dolog. Shackleton fél, hogy más nemzet megelőzi.

Törekvése: a déli mágneses sark és a — déli sark. Szervezőképesség »magnetizáló egyénisége« diadalit arat. Hajója, a Nimrod, 1908 ujév napján kifut a newzealandi Littelton kikötőjéből. A déli sarkot magát ugyan nem éri el, de (utarakelése után esztendőre) 679 kilométerrel közelebb jut hozzá, mint — őnmaga, a Discovery-expedíción.

Amikor 1909 márciusában szétküldi diadalmas táviratát New-Zeeland-ból, az egykori matrózlegény üzenetere fölfügyl az egész civilizált világ. Nevét egy csapásra szárnyra kapja a hír.

Ünneplés. Világhír.

Juniusban viszontlátja feleségét. Elbeszéli neki, mennyire fájt a céltől, 97 tengeri mérföldnyire visszafordulni, de — mondotta neki — »valahogy azt gondoltam, mégis csak jobban örülsz majd, kedves, egy eleven szárnak, mint egy döglött orozzlánnak.«

A világ közvéleménye azonban — az élő orozzlánt dicsőítette népszerű hőseben.

A londoni fogadtatás forrósága minden képzeletet meghalad. A király lovagi rangra emeli.

A transzantarktikus expedíció

Shackleton diadala nemhogy csökkentette volna az érdeklődést, ellenkezőleg nekiindította a délsarki kutatásokat. Amiként Scott első expedíciója idején, most is egész sereg hajó volt utban vagy indulófélben az Antarktisz felé:

Scott, Amundsen, Straszé (Japán), Filchner, Bruce és Mowson szinte egyidőben készültek megostromolni a déli sarkot. Shackleton, a vezér, nem csaphatott föl többé közkatonának, ahhoz pedig nem volt még meg a pénze, hogy önálló hajót szereljen föl. Ujra ráveti magát a vagyonszerzésre. Ezuttal magyarországi aranybánya-engedélyéből remél kincshez jutni. Többször meg is fordul Magyarországon. Egy ilyen útja közben kapja a hírt (1911 július) második fiának, Edward-nak a megszületéséről. A kis fiúnak Hegedüs Sándor, az író, lett a keresztapja. Az aranybányából azonban nem lett semmi.

1912 március 9-én megtudja a világ, hogy Amundsen (1911 december 14-én) elérte a déli sarkot. Scott győzelmének és fájdalmas katasztrófájának híre csak egy évvel később érkezik. Az áhitott cél elérése még inkább előtérbe tolia Shackleton régi tervét: az antarktikus kontinens átszelését, tengertől tengerig. Ez az egyetlen nagyszabású feladat maradt (máig is) megoldatlan.

Tervét 1914 elején hozza nyilvánosságra. A jelentkezők egyszerűen megostromolják. Ötezer ajánlatot kap. Ezekből választja ki ötvenöt kísérőjét. Három nagy fiókba osztja szét a leveleket. Az egyikben ez a jelző cédula: mad (örült); a másikon: hopeless (reménytelen); a harmadikon: possible (lehetséges). Ötvenötezer font sterlingre van sürgősen szüksége. James Caird dundeei gyáros 24.000 fonttal megtöri a jeget.

Shackletont siettetí König és Filchner osztrák—magyar—német expedíciójának terve. Filchner szeretné egyesíteni a két vállalkozást. 1914 július végére Berlinbe hívja Shackletont, beszéljék meg a dolgot. Shackleton nem megy. Jöjjön Londonba. Ha Shackleton elmegy akkor a német fővárosba, a háboru alighanem végleg eltemeti az Imperial Trans-Antarctic Expedition-t, mintahogy a König—Filchner-féle vállalkozást elsöpörte.

Shackleton hajója, az Endurance, a háboru kitörése napján hagyja el Londont. A vezér följánlja szolgálatait a hazának, de az admirális első lordja, Wintson Churchill ezt táviratozza neki: Proceed. (Folytassa utját.)

Az életrajzban találunk néhány megkapó levelet abból az időből, amikor Shackleton vészen, viharon keresztül átcsónakázik a lakatlan sarki szigetről Dél-Amerikába, hogy segítséget vigyen hajótörött társainak.

Az Endurance süllyedése, menekülésük a jég hátán és csónakon az Elephant-szigetere, Shackleton csónakutia Dél-Georgia szigetere, négyezer mentőexpedíciója, végül az expedíció másik hajójának kalandos sorsa — mindez együtt olyan történettel gazdagította a világot, amelyet méltán jellemzett így valaki: »Vannak kudarcok, amelyek elhomályosítják a diadalokat.«

Shackleton és életben maradt bajtársaj 1917-ben tértek haza a »fehér harcmeszkőkről«, hogy elszéledjenek Európa »véres harcterein«. Ő maga örnagyként a Murman-partvidékre kerül, ott értékesítí kivételes tapasztalatait.

Jóllehet ismét fojtogatják az adósságok, elpusztíthatatlan energiája még egyszer fellángol: 1920-ban elindul negyedik utjára. A sors ugy akarja, hogy hajóját, a Quest-et, rettenetes viharokon keresztül éppen csak bevezérelje Georgia kikötőjébe. A rákövetkező hajnalon, 1921 január 5-én alig pár órai vergődés után szíve örökre megáll.

Naplójának utolsó szavai: »Az alkonnyuló felhomályban magányos csillagot láttam drágaköként remegni az öböl fölött...«

Az új vámtarifa

teljes fordítása
német nyelven rövid idő
mulva megjelenik.

Már most előjegyezhető
Minerva Nyomda r. t.
Subotica

NYILTTÉR.

OD SUBOTICKOG DRŽ. TUŽIOŠTVA
Br. XVI. A. 7/1925. pred. D. T.

Liferovanje životnih namirnica za apsenike državnog tužništva u Subotici.

Državno Tužništvo u Subotici držeće u utorak 30. juna 1925. godine u svojoj kancelariji I. sprat soba br. 5. u 11 sati pre podne usmenu licitaciju za liferovanje životnih namirnica potrebnih apseni i to:

1. Hleba i brašna.
2. Govedjeg mesa i masti.
3. Kolonijalne robe i povrća.

Natecati se može za sva tri tačke, ali za svaku posebno.

Ugovor traje od 1. jula do 31. decembra 1925. godine.

Bliža obaveštenja dobijaju se svakog dana od 11-12 sati u kancelariji Tužništva.

Subotica, 20. juna 1925. godine.

Za Starešinu Drž. Tužništva:

Nečitljiv potpis
državni tužilac

5347

Mesni šk. Odbor grada Subotice.

Oglas.

Mesni šk. Odbor ovim oglašuje javnu ofertalnu licitaciju za liferovanje 175 vagona (a 10.000 kg) prvoklasnog, suvog bukovog drva, sečen 1923/24 zime, čisto cepanice, bez okrugljača, panjeva i truleža, — u svrhu ugrejavanja sk. prostorija.

Oferti mogu se predati najkašnje do 11. jula 1925., pre podne 10 sati, u eksibitu Mesnog šk. Odbora (Subotica, Varoška kuća 171.) Uveti mogu se dobiti u gr. inž. Uredu uz naplatu od din. 10.—.

Otvoravanje ponuda izvršiti će se komisijsk 11. jula 1925. pre podne 11.30 sati.

Subotica, 16. juna 1925.

5195

Mesni šk. Odbor.

STOPES:
OKOS SZÜLÖK
35 dinár

STOPES:
RAGYOGÓ ANYASÁG
63 dinár

emü szenzációs tudományos könyvek most hagyták el a sajtót és a jövő hét elején kerülnek forgalomba.

Az előjegyzett példányokat hétfőn szállítjuk!

Ugyanezen szerzőtől jelent meg korábban „Szerelmi élet a házasságban“ Din. 56. melynek óriási sikere volt és most már csak korlátolt példányszámban kapható!

Mindhárom mű megrendelhető:

VIG KÖNYVKERESKEDÉS
SUBOTICA

5260

Megvételre keresünk teljesen jó 48 colos magányos

cséplőszekrényt

bármilyen gyártmányút
TAKÁCS és KLIR
gépműhely és fémtöbde Novisad J. Aranyieva 8.

Jól bevezetett novisadi kereskedelmi vállalat

50-60.000 dinárral rendelkező

aktiv vagy csendes társat keres

Írásbeli megkeresések „RENTABILIS“ jelige alatt a FAUST hirdetőirodába Novisad, Kralj Aleksandra ulica 12. kéretnek.

Poziv na upis deonica

Na predlog podpisanog ravnateljstva redovna glavna skupština I skontne i Privredne Banke D. D. u Adi, održana 25-og marta 1925. godine rešila je jednoglasno, da svoj osnovni kapital od 350.000 dinara povisi na 1.000.000 dinara i sprovedbu ovoga poverila je podpisanom ravnateljstvu.

Na osnovu ovoga ovlaštenja i rešenja donešenog na sednici upravnog odbora, održanoj 15. maja 1925. god ovim izdajemo poziv na upis deonica, i to: od povišenog kapitala 650.000 dinara za sada na 350.000 dinara s tim, da će se poziv na upis daljih 300.000 dinara izdati donije, kada to Uprava naredi.

Deonična glavnica povišena sa 350.000 dinara sastojće se iz 14.000 komada deonica, pojedinačne nominalne vrednosti po 25 dinara, dok na deoničnu glavnicu od 300.000 dinara biće izdato 12.000 komada deonica, pojedinačne nominalne vrednosti takodier po 25 dinara.

Vrednost novih deonica po komadu ustanovljuju se u 27 1/2 (dvadesetsedamipo) dinara, od koje svote 25 dinara pada na deoničnu glavnicu, a 2 i 1/2 (dvaipo) dinara na troškove oko povišenja glavnice i štampanje deonica.

Prilikom upisa plaća se po komadu deonice 27 i 1/2 dinara i osim ovoga počevši od 1-og januara 1925. god. 16% kamate; nove deonice imaju udela u dobitku iz god. 1925-te.

Stari deoničari imaju prvenstveno pravo, da na svaki komad stare deonice mogu upisati po jednu novu deonicu, dok od deonične glavnice od 300.000 dinara, koja će se donije beležiti, ima će prava upisati na svakih 7 komada po 3 komada novih deonica. Ukoliko se stari deoničari ne budu koristili ovim svojim pravom najdalje do 15. jula 1925. godine posle podne 5 sati, ovo pravo gube za svaгда i na preostale, neupisane deonice stiče pravo upisa Eskontna i Pučka Banka D. D. u Subotici.

Rešavanje u pogledu upisanih deonica, kao i preinake osnovnih pravila povodom povišenja deonične glavnice, spada u delokrug vanredne glavne skupštine, koja će se održati 16-og avgusta 1925. godine pre podne u 10 sati u prostorijama našega zavoda, na koju ovim pozivamo sve deoničare i upisatelje deonica.

Dnevni red ove glavne skupštine je sledeći:

1. Izaslanje dva deoničara radi overenja zapisnika.
2. Ustanovljenje da li je osigurano upisavanje sa uplatama, koliko je potrebno za povišenje osnovne glavnice.
3. Odluka o preinačenju §-a osnovnih pravila.
4. Eventualni predlozi.

U Adi, 20. juna 1925. god.

5349

Ravnateljstvo.

Használt, de jó karban lévő **teherautó** megvételre kerestetik.

Részletes ajánlatokat „TEHERAUTÓ“ jeligére a kiadóhivatal továbbit.

Jég! Jég!

PALICSRA és VIDÉKRE vállalunk jégszállítást teherautón

Megrendelések:

HAMBURGER JÉGGYÁR
SUBOTICA

Telefon 566.

Telefon 566.

KÓRISBOGNÁRFA

vékonykérű, egész fehér, egészséges, egyenes és naggyobbrészt esomómentes, vagon-tételekben mérsékelt áron, továbbá fűtőgáz-fűtőszellőztető cséplőgépek, pékek, konyhák fűtésére nagyon alkalmas.

Kapható:

a Mitrovačka paropila d. d.-nál Sremska Mitrovicán

Uj vakovári arctisztító kenőcs szepő, himlőhely, sömör, máj-folt, kelések, fakadékok, forrószárgi pörpörítés, orrvörösség és minden egyéb arcvirágzás ellen.

Uj vakovári bőrszépítő szappan és puder, mely az arckénőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló és fiatal arcot kölcsönöz.

Egy nagy tégely ára 12 dinár, kisebb 8 dinár, szappan 6 dinár, puder 10 dinár.

Minden tégelyen Krajčović, a készítő arcképe látható.

ZE. KRAJČOVIĆ GYÓGYSZERTÁRA
VUKOVÁR

I-a kétszerraffinált MOTORBENZOL
nagyobb hajtóereje folytán anyag megtakarítást olcsóbb ára révén kétszeres előnyt jelent a bezinhez viszonyítva. Németországban elterjedtebb, mint a benzin. Használható luxus- és teherautókhöz és minden más benzinmotor hajtásához

ASTRALIN
pótolja a benzint és petroleumot. Kifogástalan teljesítmény, bámulatosan olcsó árak. Kapható

Astra D. D.
Vel.-Bečkerek. Telefon 267
Renner Nándornál
és a fióktelepeken:
Pancevón, Vel.-Kikindán, Szubotican, Crvenkán és Osijeken
Megrendeléseket effektuál:

Astra D. D.
Vel.-Bečkerek.

KÓPOR

és 5228

SZEMCSE

homlokzafvakalásító és munkálhoz feher dalmat márványból

olcsón kapható

SCHMIDT F.

magasépítési és vasbeton vállalat
Novisad, Futoški put 93

KEDVEZŐ VÉTELEK

Teherautó, 1 és fél tonnás, komplett 15000 D
Villanymotor, 35 HP., indító kapcsolóval 18000 D
Dinamó, 45 amp. (5 HP) márványgerjesztővel 10000 D
Exenterprés, 15 q nehéz 8000 D

Kovácsanyák 8 din. kg-ja

Megtekinthető

HAMBURGER JÉGGYÁR
SUBOTICA

4129

KÉKKŐ és RAFFIA

a legolcsóbb napi áron Kereskedőknek előnyárak

Sugár Manónál
Subotica

3632

5325

Elsőrendű

bécsi gázkocsz

jul.-augusztusi szállításra vagon-tételekben

bel- és külföldi (angol és porosz)

cséplőszén

azonnali szállításra kapható

SLAVONSKO TRGOVAČKO DRUŠTVO UGLJENA

KAUFMANN i DRUGOVI

BROD na SAVI

FILIJALA NOVISAD

Távratcim: ANTRACIT NOVISAD. — Telefon 2-83.

TORINOI FIAT

VAJDASÁGI KÉPVISELETE

AUTOMOBILIA

SUBOTICA, SKADARSKA ULICA 7.

TELEFON 151.

4 és 6 üléses kocsik állandóan raktáron

FIÓKKÉPVISELETEK:

Szilárd Albert okl. mérnök
Sombor

I. Krémer okl. mérnök
V.-Kikinda

5173

LIFKA KERT MOZI

HÉTFŐTŐL—SZERDÁIG

Mary Kidd nagyszerű filmjondása

ILYEN AZ ÉLET

Modern történet 6 felvonásban

Csütörtöktől **Beregi Oszkár, Bánky Vilma** felléptével

TILTOTT FÖLD!

Kimagasló filmrevü 6 felvonásban

szenciája a híres **ELLENS BALETT**

AMERICAN FILM

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vasatagbottól és alább
kifizetésre számít. Legkisebb apróhirdetés ára 20 din.
Csak felbontott jellegű leveleket továbbítunk.
Kérdésekhez válaszolunk megküldés nélkül.

CSAK 3 SZÓI

SZEMÜVEGET

TENNER

Subotica, Korzó 11.

OPTIKUSNÁL

HÁZASSÁG

Férfihezmenendők, illetőleg hozzátartozók házasságközvetítési ügyekben — lapunkra való hivatkozással. — díjtalan felvilágosítást nyerhetnek **Faragó** irodájától, Budapest, Népszínház-utca tizenhat. Céglépcsőzetlen levelezés. 4752

Házasságközvetítési ügyben méltóztassék bizalommal **Faragó Jenő** budapesti irodájához fordulni. Népszínház-utca tizenhat. Céglépcsőzetlen levelezés. **Díjtalan** felvilágosítás. Előnyös megbízások: Magyarország, Szlovénia, Jugoszlávia, Románia stb. országokból. 4754

Sürgősen keresek gyógy-szerészségű 20 napi kiegészítésre. **Földes Ferenc** gyógyszerész. Ečka (Banat). 5315

Elevátort keresek

azonnali átvételre, jó karban levőt, 6—9 mm. hordképességgel. Ajánlatok közelebbi adatokkal 5333

Földvári Lajoshoz Sombor küldendők.

Kutvaaidomító két vizslakölyök részére azonnal kerestetik. Cim a kiadóban. 5318

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti **PINTÉR** gyógytár

Je cherche une demoiselle Française auprès deux enfants adolescente l'ete à Palics. Je prefere une qui parle la langue serbe. Adresse dans l' administration. 5161

ÉKSZEREK

inga- és zseborák, irókészletek, ridikülök, cigarettatárcák, ezüstből és alpakából — Nagy választék, olcsó árak. **S O K** ékszerésznél, Rudičeva ul. 529

Mindenes, elszegődőnek gyermekekkel együtt jobb családba. Cim a kiadóban. 5329

Előnyomdaberendezést

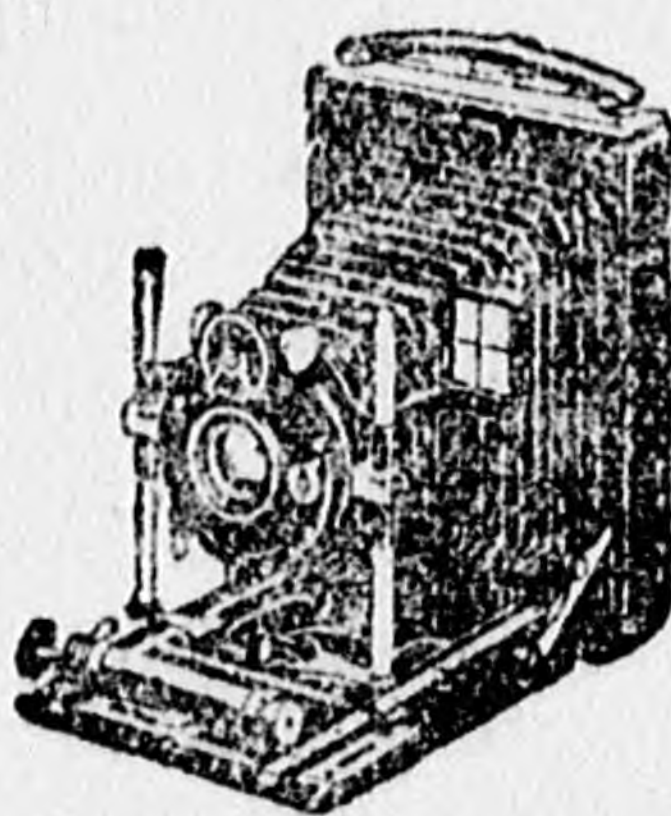
modernül és szakszertlen összeállítva legolcsóbban szállít **LEOPOLD SAMUEL** előnyomdaberendezési vállalat **SENTA (Bačka)** 4419 5327

Elsőrendű szakácsné kislányával tanyára hosszabb bizonyítványokkal ajánlkozik. Bővebbet Mészáros paplanosnál, Jelačićeva ulica 6. 5339

Német- és francianyelvű vizsákra előkészít képzett tanárnő mérsékelt díjazás mellett. Poštanska ul. 9. 5330

Házvezetőnő éves bizonyítványokkal állást keres jó fizetéssel, esetleg szakácsnőnek is elmegy. Cim a kiadóban. 5343

Fotocikkek

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és mindenyártmányú kölcsonát ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi női raglán és téllkabátnak való. Ékszer, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgvad állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Vidéki rendelések soronkívül gyors elintéztet nyernék és bérmentve szállít **DEUTSCH I.** optikus és fotoszaküzlete **SUBOTICA** Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

Kiszegítő, aki varrásban is jártas, felvétetik Földes ruházletben. 5348

VERICA

versenyszabóság Mađarska ulica 12.

(volt Kovács-u.) olcsón és izlőesen készit mindenemű női és gyermek ruhát Ugyanitt legújabb divatu **KÉSZ EPONGE RUHÁK** raktáron **145 dinártól kezdve** 5327

Pénztárosi vagy kiszolgálói állást keres szaképzett urileány. Cim a kiadóban. 5336

Intelligens fiatal asszony, izr. magányos urnál házvezetőnői állást vállalja. Levelek »Nyugodt otthon« jeligére a kiadóba. 5328

JÓ FODRÁSZNŐ és Manicure

2000 Din. havival és százelekkel felvesz **Kummerkramer, Sombor**

VÉTEL-ELADÁS

Füszerezlet iómeneteli, a város legforgalmasabb helyén, lakással együtt azonnal átadó más vállalat miatt. Cim a kiadóban. 5250

KISS ZÁLOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zálogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi női raglán és téllkabátnak való. Ékszer, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tárgvad állandóan olcsón eladatnak. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

HADNAGY ISTVÁN asztalosmester

Petrogradska (István) ul. 6. Elvállal mindenoemű épület- és bútormunkát. Állandó raktár kész festett bútorkbancjavításokat elfogad mérsékelt árak mellett. 4862

Sentán, a Fötéren, Pechaim-féle, 25 év óta fennálló divat- és rövidaruüzlet azonnal eladó. Felvilágosítást ad Adler Hermann háztulajdonos Sentán, vagy Bata Károly vaskereskedő Starakanizán. 5305

Órák, ékszerek

feltűnően olcsón kaphatók **Nyilas és Csajkásnál** Subotica, 3854 Strossmajerova ul. 7. Huspiac

Eladó teljesen új Berliet luxus-autó, 12 HP. Dr. Laza Rogulic, Titel. 5270

Nyolcas tizenkétéves, kiavított fogaskerekes Hoffherr magánjáró gőzcséplőgarnitúra eladó igen olcsón. Ujváry, Temerin. 5207

Eladó egy négy löerejű »Nicholson« gyártmányu huzatos, jó állapotban lévő cséplőgépgarnitúra szilazatokkal. — Értekezni Márton Jánosnál, Senta, villanyteleppel szemben. 5276

„ORPHEUS”

zenemű- és hangszerkereskedés **Jelačićeva ul. 6.** Mindennemű zeneművek. Opera és operettek zongorakivonatai, iskolák. Zenekari művek nagy választékban. Elsőrangú és kiváló hangszerek. Valódi Pirazzi hurok

6-os 7 lézrkörös és egy 8-as lokomobil jutányosan eladó Vadócz Károlynál, B.-Topola. 5078

Új zongorák pianinok, csakis elsőrendű világ-márkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban, Kaphatók Kain Laios hangszerkereskedőnél Subotica. Városháza. 2942

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: **KRAUSZ** VELIKI-BECKEREK, a törvénytészi palota mellett. TELEFON 329 760

Keveset használt Graepel-féle 2. számú tarár két triörrel eladó. Cim: Prakatúr Vince gőzmalom, Duboševica, Baranja. 5346

Eladó 8 HP Máv magányos magánjáró lokomobilok 10 átm., esetleg cséplőért csereüzletet köttök. — Bálint Károly, Staramoravica. 5344

Eladó 6 HP magányos magánjáró, 6 HP magányos huzatos kazán és 18—20 stabil álló nyerslapajmotor, üzembépes állapotban, megfelelő biztosíték mellett részletfizetésre is, vagy más gépekért elcserelem, Veszék küllőniéle javításra szoruló motorokat, Rózsa Ferenc, St.-Kanjiža, Bačka. 5342

Eladó 3 szobás egyszerű berendezés, egyéb háztartási tárgyak, képek, pianino kotta, írógép, varrógép, 3 sima cipészgép, pénzszekrényvel egybekötött íróasztal, minden egyenként is. Cim a kiadóban. 5331

KÜLÖNFÉLE

Egy szobakonyhás lakást keresek beltéren. Ár meg egyezés szerint. Bővebbet Krécsi könyvkereskedés,

Patkányt — egeret senki más, de én merem küldeni »**Ratimort**« irtószereget utólagos fizetés ellenében, mert biztos vagyok a sikeres eredményben, az egyedüli páratlan hatású Európában. Egy doboz 40, nagyobb 60 dinár, kívánatra utánvétellel is. »**Wertheim**« féregirtó vállalata, Zagreb, Marovska 16. 4988

Litographált levelezőlapok, tájképek, utcarészletek, interieurok fénykép után egy vagy több színben a legolcsóbban. (Gyári árak) **E. Krišer**, St.-Kanjiža.

Daruvarj-Creme éjeli használatra és az eredeti »**Renée**« Liliom - Creme nappali használatra a legideálisabb szépitőszerek. Kapható mindenütt, ahol nincsen, a készítőnél, Blum (Illés) gyógytár, Subotica, a főpostával szemben.

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti **PINTÉR** gyógytár

Különbejáratu nagyon szépen butorozott szoba magányos urnak kiadó, III., Raičeva 20. 5345

2

MOTORBICIKLI

az egyik 3 és fél HP három gyorsasággal Deutsche Werke gyártmányu, a másik 2 és fél HP két gyorsasággal »Zündap« gyártmányu azonnal jutányos áron **eladók.** Bővebbet **Ing. O. Križannál** Novi-Sad, Duqavska ul. 8. 529

Ingatlanok Rudič és Gimnázium utcában árverésen eladatnak. Beltéren üzlethelyiségek novemberre kiadó. Értesítést ad: dr. Kunetz Béla ügyvéd, Subotica. 5334

Uj

cserepályhák több színben 1600 din.-tól, cserepályhák átrakása 200 din.-tól, tisztítás shamottozással 35—40 dinár, tüzhelyjavítás shamottal 35—40 dinár, Meteor-kályha shamottozás 30—40 dinár jótállás mellett Vidéki munkát is vállallok! **Takács Mihály** cserepályhás **Városi Zenede mögött**

Autó, elsőrendű európai kocs, kitűnő motorral, eladó. — Megtekinthető csakis vasárnap. Cim a kiadóban. 5351

Rövidaru-angróüzlet keres a szakmában teljesen perfect megbízható segédt: előnyben részesülnek, kik a helyi piacon vevők látogatására is alkalmasak. Cim a kiadóban. 5350

MASAMÓD

MAMSELL

augusztus 15-re állást keres

Cim a kiadóban. 5281

Malom- és gabonaszakmában teljesen jártas raktárnoki, ispani vagy hasonló állást mielőbb elfoglalnék. Beszélék szerb, magyar, német nyelven. **Blazskovics János**, III., Skenderovičeva ul. 43. 5327

Üzletvezető azonnal felvétetik pékségbe. Malidjós 402. hsz. 5289

A subotikai villanytelep elvállal a vilamos forgalmi kocsik ajtaján, bel-sejében és az egész város területén elhelyezett oszlopjain reklámtáblák elhelyezését, olcsó árban és kéri az érdeklődőket a részletes feltételek megtárgyalása céljából központi telepünk forgalmi osztályát felkeresni

BARÁTOM, AZ ÖREG HIBA, ha nem tudja, mi „GODIVA”

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva (ezelőtt Bacsmegeyi Napló) Nyomda és Lapkiadó R.-T. körlorgógépén Subotican.